

4º Educación Primaria

PROGRAMACIÓN ANUAL

CURSO 2020-2021

CEIP BARRANTES - TOMIÑO

ÍNDICE

1. Consideracións previas.
2. Introducción e contextualización da programación.
3. Contribución ao desenvolvemento das competencias clave.
4. Obxectivos, contidos, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe.
5. Concreción dos estándares de aprendizaxe avaliábeis e grao mínimo de consecución para superar a materia.
6. Actividades e temporalización.
7. Procedementos e instrumentos de avaliación.
8. Metodoloxía.
9. Materiais e recursos didácticos, incluídos libros de texto.
10. Criterios de avaliación e de cualificación e promoción.
11. Indicadores de logro para avaliar o proceso do ensino e a práctica docente.
12. Deseño da avaliación inicial e medidas individuais ou colectivas que se poidan adoptar como consecuencia dos seus resultados.
13. Medidas de atención a diversidade.
14. Actividades complementarias e extraescolares.
15. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación das propias programacións didácticas en relación cos resultados académicos e procesos de mellora.
16. Accións de contribución ao proxecto lector, ao plan TIC e ao plan de convivencia.
17. Profesorado que imparte docencia no grupo.
18. Consideracións específicas no caso de interrupción da actividade lectiva presencial.

1. CONSIDERACIONES PREVIAS

Esta PD desenvolverase nun contexto excepcional debido á Covid-19 e ao abeiro das Instrucións polas que se incorporan a declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consejo Interterritorial do Sistema Nacional de Salud Pública (D.O.G nº 174 bis do 28-08-2020) e a actualización das recomendacións sanitarias do Comité Clínico ao protocolo do 22 de xullo de adaptación ao contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020-2021.

Por outra banda, é importante destacar que tanto o funcionamento diario do centro como as actividades lectivas veranse condicionadas ou parcialmente modificadas ao abeiro do Plan de adaptación á situación Covid-19 do noso centro educativo.

2. INTRODUCCIÓN E CONTEXTUALIZACIÓN DA PROGRAMACIÓN

Existen diversas definicións de Programación Didáctica. O pedagogo galego Miguel Vázquez Freire a define como “especificacións educativas que responden ás preguntas de que, como e cando ensinar, e que, como e cando avaliar”.

Esta Programación Didáctica baséase nos seguintes aspectos:

2.1. ASPECTOS LEGAIS

O Sistema Educativo actual atópase regulado pola Lei Orgánica 8/2013 de 9 de decembro de Mellora da Calidade Educativa (LOMCE). Dita lei reconece a equidade, a calidade, a orientación, a flexibilidade ou a autonomía como piares fundamentais para conseguir un Sistema Educativo de calidade e para acadar os fins da educación, que pasarán por desenvolver no alumnado a autonomía, os valores, a creatividade, a saúde, a igualdade e a liberdade, así como unha serie de aptitudes nos ámbitos lingüístico, matemático, científico ou artístico.

Os elementos prescritivos que guiarán os procesos de ensino e aprendizaxe (obxectivos, contidos, competencias, metodoloxía, criterios de avaliación e estándares de aprendizaxe) quedan regulados a través do Decreto 105/2014, polo que se establece o Currículo da Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, elementos que poderán ser adaptados ás características, ritmos e estilos de aprendizaxe do alumnado.

Esta lexislación pon o acento nos estándares de aprendizaxe avaliábeis entendidos como as “especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados das aprendizaxes”, así como no desenvolvemento dunha serie de competencias clave definidas no Artigo 4º como “capacidades para aplicar de forma integrada os contidos e que están directamente relacionadas coas Intelixencias Múltiples de Howard Gardner.

A programación de aula representa polo tanto un elemento de máxima importancia na práctica educativa. Toda programación debe partir do currículo xeral e prescritivo de cada etapa educativa, neste caso, do currículo da Educación Primaria.

2.2. ASPECTOS TEÓRICOS

Segundo o Artigo 2º do Decreto 105/2014, a finalidade do currículo da Educación Primaria é “regular os elementos que determinan os procesos de ensino e aprendizaxe para cada unha das ensinanzas e etapas educativas”. Este será aberto, flexible, prescritivo e orientador.

Co intento de dar unha maior coherencia ao noso sistema educativo, o currículo será adaptado ás distintas realidades nas que será desenvolvido a través dos tres niveis de concreción:

1º Nivel	Currículo Oficial	Administración Educativa	Comunidade Autónoma
2º Nivel	Concreción Curricular de Centro	Centro	Comisión de Coordinación Pedagóxica
3º Nivel	Programación de Actividades e Tarefas	Aula	Profesorado

Sabendo pois que unha programación didáctica é un conxunto de unidades didácticas, ordenadas e secuenciadas para un determinado nivel educativo, diremos que as unidades didácticas son unidades de traballo, programadas e contextualizadas, relativas a un proceso de ensino e aprendizaxe, articulado en torno a un centro de interese, e nas que se precisan os obxectivos, as competencias do currículo, os contidos, as actividades, os estándares de aprendizaxe, os criterios de avaliación, tendo en conta ademais a metodoloxía, recursos e materiais que se van empregar e unha temporización flexible.

2.3. CONTEXTUALIZACIÓN

Vygotski sinalaba que a intelixencia se desenvolve grazas a certos instrumentos ou ferramentas psicolóxicas que o/a neno/a atopa no seu contorno, e que ampliarán habilidades mentais como a atención, memoria ou concentración.

Polo tanto, toda Programación Didáctica debe estar contextualizada, é dicir, adaptada ás características do contorno no que se desenvolve, do centro e do alumnado ao que vai dirixida, así como ter presente o Proxecto Educativo de Centro, que determinará a súa identidade.

2.4. CONTORNO

O Centro está situado na localidade de Tomiño, nun contorno interior da provincia de Pontevedra, preto da desembocadura do río Miño e no corazón da comarca do Baixo Miño. Trátase dunha localidade maioritariamente rural cunha poboación moi dispersa e que rolda os 13.000 habitantes, maioritariamente galegofalantes.

A actividade económica desta poboación basease en pequenas empresas de distintos sectores e na actividade agraria con diversas explotacións hortícolas e madeireiras.

A localidade conta con numerosos servizos públicos como a Casa do Concello, o Centro de Saúde, a Policía Local, un porto fluvial, a Casa da Cultura, o Auditorio Municipal, así como diferentes lugares para o lecer como a praia fluvial, parques, campo de fútbol e baloncesto...

2.5. CENTRO

Esta programación desenvolverase no Colexio de Educación Infantil e Primaria (CEIP) de Barrantes no que hai matriculados arredor de 100 alumnos e alumnas e que conta cunha unidade para cada nivel de cada unha das dúas etapas. A organización interna do Centro Educativo, segue as pautas do Decreto 374/1996, do 17 de outubro polo que se aproba o Regulamento Orgánico das Escolas de Educación Infantil e dos Colexios de Educación Primaria, e da Orde do 22 de xullo de 1997, pola que se regulan determinados aspectos da organización e funcionamento das Escolas de Educación Infantil, dos Colexios de Educación Primaria e dos Colexios de Educación Infantil e Primaria dependentes da Consellería de Educación e Ordenación Universitaria.

O Centro, que ten horario de xornada continua, de 9:30 a 14:30, dispón de comedor e servizo de transporte escolar. O día reservado para atención a familias e xuntanzas de profesorado é o martes, tendo reservado o

tempo para familias de 16:00 a 17:00 e para profesorado de 17:00 a 18:30.

O equipo docente do Centro está formado por seis mestres/as titores/as de Educación Primaria, tres mestras de Educación Infantil, unha de Educación Física, unha de Lingua Estranxeira (Inglés), unha especialista en Pedagogía Terapéutica, unha mestra compartida de Audición e Linguaxe, un mestre de Educación Musical e unha mestre/a de Relixión (compartida) para aqueles nenos e nenas que así a tiveran solicitada, (na etapa de Primaria, os demais optarán pola área de Valores Sociais e Cívicos) tal como se especifica no Decreto 105/2014 en relación ás actividades de estudo alternativas ao ensino da relixión. O persoal non docente está constituído por unha coidadora, unha cociñeira, unha axudante de cociña, o persoal de atención ao alumnado no horario de comedor e o de limpeza.

A respecto do Departamento de Orientación, o CEIP de Barrantes está adscrito a un Departamento de Orientación situado noutro centro escolar do concello e a orientadora visítanos os luns e mércores.

O edificio está distribuído en dúas plantas. No exterior conta cun patio cuberto e outro aberto ao aire libre de gran amplitude (pistas deportivas) e delimitado polas zoas axardinadas que bordean o muro primetral do recinto escolar. Conta con Biblioteca PLAMBE, aula de lingua estranxeira, aula de Expresión Plástica e aula de Música.

No relativo á organización, o noso Centro escolar segue a seguinte organización:

● **Órganos de goberno:** Unipersoais (Director, Xefa de Estudos e Secretaria) e colexiados (Consello Escolar e Claustro de Profesorado).

● **Órganos de coordinación docente:** Equipos de Ciclo, Comisión de Coordinación Pedagóxica, Equipo de Dinamización da Lingua Galega, Equipo de Actividades Complementarias e Extraescolares e Tutorías, así como Departamento de Orientación, Equipo de dinamización das TIC, Equipo de Dinamización da Biblioteca e Tutorías.

2.6. ALUMNADO E FAMILIAS

Esta programación didáctica vai dirixida a alumnado do 4º Curso de Educación Primaria, caracterizado por ser un alumnado activo, imaxinativo, entusiasta e participativo.

En canto ao perfil psicolóxico o alumnado atópanse no período das operacións concretas (Piaget), que abarca dende os 6 ata os 12 anos aproximadamente, caracterizado en liñas xerais por:

- O proceso de razoamento vólvese lóxico e pode aplicarse a problemas concretos ou reais.
- Convértense nun seres potencialmente sociais e supérase o egocentrismo o que lles permite unha visión máis obxectiva do mundo.
- A linguaxe convértese nun instrumento de axuda á evolución cognitiva e afectivo-social.
- Teñen acadados os esquemas lóxicos de seriación e clasificación, ordenamento mental de conxuntos e clasificación dos conceptos de casualidade, espazo, tempo e velocidade.
- Aparece a reversibilidade, entendida como interiorización dunha acción e a súa contraria.
- Desenvólvese o principio de conservación.

O noso grupo está composto por 15 alumnos: 9 nenas e 6 nenos. Cabe prestar especial atención a dous deles pois presentan necesidades específicas de apoio educativo. Teremos en conta estes aspectos e o establecido no Decreto 229/2011 de 7 de decembro polo que se regula a Atención á Diversidade.

A tipoloxía das familias dos nenos e nenas do Centro é moi homoxéneo e mostran grande predisposición para participar nas actividades propostas polo centro.

2.7. PARTICIPACIÓN DAS FAMILIAS

Tal e como establece o Decreto 105/2014, os pais, nais ou titores legais deberán participar e apoiar a evolución do proceso educativo dos seus fillos, fillas ou tutelados e tuteladas.

Na nosa práctica debemos ter en conta ás familias do alumnado, xa que constitúen un contexto de socialización importante para o neno/a e xogan un papel fundamental no seu desenvolvemento como persoa autónoma e activa, polo que é necesario planificar medidas que favorezan estas relacións.

Deste xeito, os centros escolares deben manter unha estreita vinculación coas familias e levar a cabo un traballo común de responsabilidade compartida, mediante unha comunicación bidireccional (a través da Axenda Escolar, do Abalar Móbil ou das ventás virtuais de comunicación a través das TIC) e unha participación real na planificación educativa, na súa realización e no control dos procesos de ensino e aprendizaxe.

Para asegurar a coherencia desta práctica educativa, propóranse canles de comunicación ao longo do curso (xuntanzas informativas, entrevistas iniciais e xuntanzas ordinarias ou extraordinarias) nas que se presentarán temas de interese educativo e se comentará o desenvolvemento do curso, valorando os progresos e dificultades do neno/a.

Propóranse tamén diversas actividades nas que poidan prestar colaboración, como saídas educativas, obradoiros, xornadas deportivas ou de fomento da vida saudable, festas e conmemoracións así como en actividades extraescolares. Terán especial relevancia no entorno TIC, onde participarán en diversas actividades.

Tamén estarán presentes na organización do centro mediante a súa participación no Consello Escolar e mediante a Asociación de Nais e Pais de Alumnos/as (ANPA).

2.8. PROXECTOS E PLANS

Existen unha serie de Proxectos e Plans no Centro que debemos nomear neste apartado xa que condicionan dalgún xeito esta Programación Didáctica.

- **PLAMBE:** Este curso o Centro participa deste programa polo que se estimula a renovación das bibliotecas escolares enfocados a que cada centro conte cunha biblioteca como centro de recursos de lectura, información e aprendizaxe e un espazo de encontro entre os distintos sectores da comunidade educativa, no que poder medrar e formarse como lectores e como usuarios da información e desenvolver as competencias ALFIN.
- **Contratos-Programa:** O Centro solicitará participar dos Contratos-Programa da Consellería a través de modalidades como “IGUÁLA-T”, entre outros.
- **Plan Proxecta:** O centro poderá participar deste a través dos programas “Proxecto Deportivo de Centro” (Centros Activos e Saudables) e “Aliméntate ben” que aproveitaremos en diversas actividades desta programación.
- **Proxecto anual “VIDA SAUDABLE”:** Grazas aos beneficios motivadores, socializadores, reflexivos e integradores do traballo por proxectos (Kilpatrick, 1918), esta programación estará directamente relacionada coa continuación do Proxecto Anual temático comezado o pasado curso no que permitirá á comunidade educativa acadar estilos de vida saudables afondando no coidado da súa saúde física e mental e valorando a importancia de facelo.
- **Turonia:** Actividade de gran tradición tanto no noso centro como nos demais centros do Concello de Tomiño. Será realizada no caso de que a situación Covid-19 o permita.
- **Clube de Ciencia:** De ser o caso, continuarase fomentando a ciencia entre o alumnado por terceiro

curso.

- **EDIXGAL:** Implantado por completo nos dous últimos niveis de Educación Primaria.

3. **CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS COMPETENCIAS CLAVE**

O Decreto 105/2014, refírese ás competencias clave como “as capacidades para aplicar de forma integrada os contidos propios de cada ensinanza e etapa educativa, co fin de lograr a realización axeitada de actividades e a resolución eficaz de problemas complexos”.

Segundo o Artigo 5 da Orde ECD/65/2015 de 21 de xaneiro, pola que se describen as relacións entre as competencias, os contidos e os criterios de avaliación da Educación Primaria, a Educación Secundaria Obrigatoria e o Bacharelato, estas competencias teñen varias características: Están integradas nas áreas ou materias das propostas curriculares; desenvólvense nos ámbitos da educación formal, non formal e informal e permanentemente ao longo de toda a vida; o seu desenvolvemento realízase desde todas as áreas, contidos e metodoloxía e permitirán graduar o rendemento o desempeño acadado en cada unha delas.

A través de tódalas áreas do currículo, preténdese pois, que o alumnado acade os obxectivos educativos e consecuentemente as competencias. Este traballo deberase completar con medidas organizativas e funcionais como a participación do alumnado, as normas de réxime interno, as metodoloxías e recursos didácticos, a organización e funcionamento do centro...

Tódalas áreas contribúen ao desenvolvemento das diferentes competencias, e pola súa parte, cada unha das competencias, acadarase como consecuencia do traballo nas distintas áreas. Ao ser as competencias un elemento organizador, terán influencia, no só nos contidos e na avaliación, senón tamén na metodoloxía.

O tratamento global de todas as áreas fará que contribúa ao desenvolvemento de tódalas competencias da seguinte forma:

▪ **COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA**

Estamos ante unha competencia de carácter universal. A utilización da linguaxe como instrumento de comunicación oral e escrita canalizará os contidos da área, como forma de interpretación, comprensión e representación da realidade. Fomentaremos a alfabetización informacional (ALFIN) a través de tarefas de busca, recompilación e creación de información partindo de fontes diversas.

▪ **COMPETENCIA MATEMÁTICA E COMPETENCIA EN CIENCIA E TECNOLOXÍA**

As aprendizaxes nas diferentes áreas ofrecen a oportunidade de empregar ferramentas matemáticas en diversos contextos significativos como cálculos ou estimación e mediante as representacións gráficas ou emprego de táboas de datos, contribuíndo así ao desenvolvemento da competencia matemática.

Por outra banda, o emprego das ferramentas e instrumentos científicos para a observación, investigación ou obtención e a representación de datos como compases, telescopios y estacións meteorolóxicas permitirá que ao alumnado achegarse ao uso das novas tecnoloxías.

▪ **COMPETENCIA DIXITAL**

O emprego das Tecnoloxías da Información e da Comunicación permitirá acceder a información ou á visualización de distintas experiencias, experimentos, datos, fenómenos científicos, culturais ou sociais en todo o mundo a través de Internet, de aplicacións informáticas (Apps) ou dos diferentes materiais audiovisuais.

▪ **COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER**

Para que as aprendizaxes contribúan ao desenvolvemento desta competencia, deberemos favorecer o desenvolvemento de técnicas para organizar e comprender a información, tales como resumos, esquemas ou mapas mentais. Tanto a reflexión sobre o que se aprende, como o esforzo por contalo oralmente ou por

escrito, contribúe ao desenvolvemento desta competencia.

▪ **COMPETENCIAS SOCIAIS E CÍVICAS**

Trátase de dous ámbitos que incumben directamente a esta área. Por unha banda, o das relacións próximas: familia, amigos/as, que supón o coñecemento de emocións e sentimentos en relación cos demais. Por outra, o barrio, municipio, comunidade autónoma, país...

Traballaremos para comprender a organización social e as funcións destas realidades e para desenvolver as habilidades sociais críticas e reflexivas e para unha correcta convivencia.

▪ **COMPETENCIA DE SENTIDO DE INICIATIVA E ESPÍRITO EMPRENDEDOR**

As diferentes áreas inclúen contidos directamente relacionados con esta competencia, xa que fala da capacidade de elixir con criterio propio e de levar adiante accións que desenvolvan os plans persoais no marco das accións individuais ou colectivas sendo responsable delas en diferentes ámbitos.

▪ **COMPETENCIA DE CONCIENCIA E EXPRESIÓNS CULTURAI**

Refírese a destrezas relacionadas co emprego de recursos de expresión artística e cultural para realizar creacións propias, mediante diversas actividades realizadas nesta área. A contribución a esta competencia céntrase no coñecemento das manifestacións culturais e artísticas, a valoración da súa diversidade e o recoñecemento do patrimonio cultural e artístico da contorna.

4. OBXECTIVOS, CONTIDOS, CRITERIOS DE AVALIACIÓN E ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

3.1 OBXECTIVOS

Constitúen unha guía para a planificación da aprendizaxe e defínense como “os referentes relativos aos logros que o alumnado debe alcanzar ao rematar o proceso educativo, como resultado das experiencias de ensino e aprendizaxe intencionalmente planificadas para tal fin”. Os obxectivos exprésanse en capacidades que as áreas contribuirán a desenvolver. Quedan establecidos no Artigo 3º do Decreto 105/2014 e serán os seguintes:

- a) Coñecer e apreciar os valores e as normas de convivencia, aprender a obrar de acordo con elas, prepararse para o exercicio activo da cidadanía e respectar os dereitos humanos, así como o pluralismo propio dunha sociedade democrática.
- b) Desenvolver hábitos de traballo individual e de equipo, de esforzo e de responsabilidade no estudo, así como actitudes de confianza en si mesmo/a, sentido crítico, iniciativa persoal, curiosidade, interese e creatividade na aprendizaxe, e espírito emprendedor.
- c) Adquirir habilidades para a prevención e para a resolución pacífica de conflitos que lles permitan desenvolverse con autonomía no ámbito familiar e doméstico, así como nos grupos sociais cos que se relacionan.
- d) Coñecer, comprender e respectar as diferentes culturas e as diferenzas entre as persoas, a igualdade de dereitos e oportunidades de homes e mulleres e a non discriminación de persoas con discapacidade nin por outros motivos.
- e) Coñecer e utilizar de xeito apropiado a lingua galega e a lingua castelá, e desenvolver hábitos de lectura en ambas as linguas.
- f) Adquirir en, polo menos, unha lingua estranxeira a competencia comunicativa básica que lles permita expresar e comprender mensaxes sinxelas e desenvolverse en situacións cotiás.
- g) Desenvolver as competencias matemáticas básicas e iniciarse na resolución de problemas que requiran a realización de operacións elementais de cálculo, coñecementos xeométricos e estimacións, así como ser

quen de aplicalos ás situacións da súa vida cotiá.

- h) Coñecer os aspectos fundamentais das ciencias da natureza, as ciencias sociais, a xeografía, a historia e a cultura, con especial atención aos relacionados e vinculados con Galicia.
- i) Iniciarse na utilización, para a aprendizaxe, das tecnoloxías da información e da comunicación, desenvolvendo un espírito crítico ante as mensaxes que reciben e elaboran.
- j) Utilizar diferentes representacións e expresións artísticas e iniciarse na construción de propostas visuais e audiovisuais.
- k) Valorar a hixiene e a saúde, aceptar o propio corpo e o das demais persoas, respectar as diferenzas e utilizar a educación física e o deporte como medios para favorecer o desenvolvemento persoal e social.
- l) Coñecer e valorar os animais máis próximos ao ser humano e adoptar modos de comportamento que favorezan o seu coidado.
- m) Desenvolver as súas capacidades afectivas en todos os ámbitos da personalidade e nas súas relacións coas demais persoas, así como unha actitude contraria á violencia, aos prexuízos de calquera tipo e aos estereotipos sexistas e de discriminación por cuestións de diversidade afectivo-sexual.
- n) Fomentar a educación viaria e actitudes de respecto que incidan na prevención dos accidentes de tráfico.
- o) Coñecer, apreciar e valorar as singularidades culturais, lingüísticas, físicas e sociais de Galicia, poñendo de relevancia as mulleres e homes que realizaron achegas importantes á cultura e á sociedade galegas.

3.2 CONTIDOS

Os contidos ordénanse en disciplinas, que se clasifican en materias, ámbitos, áreas e módulos en función das ensinanzas, as etapas educativas ou os programas en que participe o alumnado desta forma:

Área	Bloques de Contidos
Lingua Castelá e Literatura	1 Comunicación oral: escoitar e falar 2. Comunicación escrita: ler 3. Comunicación escrita: escribir 4. Coñecemento da lingua 5. Educación literaria
Lingua Galega e Literatura	1 Comunicación oral: escoitar e falar 2. Comunicación escrita: ler 3. Comunicación escrita: escribir 4. Coñecemento da lingua 5. Educación literaria
Matemáticas	1. Procesos, métodos e actitudes en matemáticas. 2. Números. 3. Medida. 4. Xeometría. 5. Estatística e probabilidade.
Ciencias da Natureza	1. Iniciación á actividade 2. O ser humano e a saúde 3. Os seres vivos

	4. Materia e enerxía 5. A tecnoloxía, aparellos e máquinas
Ciencias Sociais	1. Contidos comúns da área 2. O mundo no que vivimos 3. Vivir en sociedade 4. As pegadas do tempo
Valores Sociais e Cívicos	1. A identidade e a dignidade da persoa 2. A comprensión e o respecto nas relacións interpersoais 3. A convivencia e os valores sociais
Educación Plástica e Visual	1. Educación audiovisual 2. Expresión artística

3.3 CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Trataríanse do referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Establécense no Anexo I do Decreto 105/2014 e distribúense ao longo de cada unha das unidades didácticas desta programación. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias, e responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina.

3.2 ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE

No Decreto 105/2014 quedan definidos como as especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Deben ser observables, medibles e avaliábeis, e permitir graduar o rendemento ou logro acadado. Deben contribuír a facilitar o deseño de probas estandarizadas e comparables.

5. CONCRECIÓN DOS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES E GRAO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN PARA SUPERAR A MATERIA

Nos Anexos desta programación inclúense una serie de cadros nos que figura a distribución e relación entre Obxectivos, Contidos, Criterios de Avaliación, Estándares de Aprendizaxe Avaliábeis e Competencias Clave.

De igual xeito figuran co texto en cor vermello os mínimos esixibles necesarios para superar cada unha das Áreas.

6. ACTIVIDADES E TEMPORALIZACIÓN

A programación ten un carácter anual e a súa organización temporal distribuirase ao longo dos 175 días lectivos que marca o Decreto 105/2014. Paralelamente seguirá as pautas marcadas polo calendario escolar para o curso 2020/2021 regulado pola Orde do 25 de xuño do 2020 que establece que na educación primaria a impartición efectiva de clases realizarase do día 10 de setembro de 2020 ao 22 de xuño de 2021, ambos inclusive tendo en conta os seguintes periodos vacacionais:

- Nadal: desde o día 23 de decembro de 2020 ata o día 7 de xaneiro de 2021, ambos inclusive.
- Entroido: días 15, 16 e 17 de febreiro de 2021.
- Semana Santa: desde o día 27 de marzo ata o 5 de abril de 2021, ambos inclusive.

Deste xeito, distribuiránse as Unidades Didácticas de cada área seguindo a organización que a continuación figura:

ÁREA	1º TRIMESTRE	2º TRIMESTRE	3º TRIMESTRE
Lingua Galega	4 Unidades	4 Unidades	4 Unidades
Lingua Castelá	4 Unidades	4 Unidades	4 Unidades
Matemáticas	4 Unidades	4 Unidades	4 Unidades
Ciencias da Natureza	2 Unidades	2 Unidades	2 Unidades
Ciencias Sociais	2 Unidades	2 Unidades	2 Unidades
Educación Plástica	3 Unidades	3 Unidades	3 Unidades
Valores Sociais	2 Unidades	2 Unidades	2 Unidades

Trátase non obstante dunha organización flexible e que poderá sufrir modificacións debidas ao ritmo de aprendizaxe do alumnado ou das dificultades que poidan xurdir na aula.

Para o desenvolvemento das distintas Unidades Didácticas realizaremos diversas actividades e tarefas que faciliten a contextualización de aprendizaxes e que se dividirán nestas categorías:

- AGRUPAMENTOS

- **Actividades de gran grupo:** Dirixidas a un grupo numeroso de alumnos/as, todo o ciclo ou todo o centro. Por exemplo: Saídas educativas, asembleas, celebracións ou conmemoracións...
- **Actividades de grupo aula:** Dirixidas ao grupo - clase. Por exemplo: lectura do conto Luceciño, faladoiros, ditados, dramatizacións...
- **Actividades de pequeno grupo:** Dirixidas a grupos de 4 ou 5 nenos/as, contribuirán ao “traballo cooperativo”. Por exemplo: Investigacións documentais, escritura de textos no ordenador, actividades de tutoría entre iguais...
- **Actividades individuais:** Actividades onde os alumnos/as traballan individualmente un exercicio concreto. Por exemplo: Resolución de sopas de letras, encrucillados, escritura no caderno, completar frases...

- MOMENTO DENTRO DA PROGRAMACIÓN DE AULA

- **Actividades iniciais:** Ao comezo de cada unidade, propóñense actividades que susciten o interese do alumnado e motiven e fomenten a súa participación. Por exemplo: Lectura do conto de Luceciño, coloquios, cancións, fichas...
- **Actividades de desenvolvemento:** Axudan ao alumnado a organizar e relacionar a información nova coa que xa posúe, para construír as súas aprendizaxes. Por exemplo: Cubrir fichas de relacionar, ler e aprender as fichas de contidos, investigacións, lectura de mapas...
- **Actividades finais:** Afianzan os diferentes tipos de capacidades. Servirán tamén como avaliación final do proceso. Por exemplo: Preguntas, charlas, encrucillados, lapbooks, completar frases, viaxes co Google Earth...
- **Actividades de ampliación e reforzo:** Son aquelas que reforzan as aprendizaxes cando sexa necesario incidir sobre un determinado contido, e aquelas que amplían outros contidos para aqueles alumnos/as que o requiran. Por exemplo: Fichas, completar frases, identificar obxectos...

- OUTRAS ACTIVIDADES

- **Actividades extraescolares:** Durante o presente curso non serán realizadas debido á situación Covid-19.
- **Actividades complementarias:** Realízase en horario lectivo e forman parte da programación. Teñen carácter diferenciado polo momento, espazos e recursos que utilizan. Levaranse a cabo se a situación Covid-19 o permite.
- **Conmemoracións:** Seguiremos o establecido polo Artigo 8 da Orde do 25 de xuño do 2020 que establece o Calendario Escolar e levaremos a cabo no centro (como mínimo) as actividades de conmemoración dos días marcados pola mesma como:
 - 20 de novembro de 2020: Día Universal da Infancia.
 - 25 de novembro de 2020: Día Internacional contra a Violencia de Xénero.
 - Do 30 de novembro ao 7 de decembro de 2020: conmemoración da Constitución e do Estatuto de autonomía de Galicia.
 - 3 de decembro de 2020: Día Internacional das Persoas con Discapacidade.
 - 10 de decembro de 2020: Día da Declaración Universal dos Dereitos Humanos.
 - 24 de xaneiro de 2021: Día Internacional da Educación.
 - 30 de xaneiro de 2021: Día Escolar da non Violencia e da Paz.
 - 8 de marzo de 2021: Día Internacional da Muller.
 - 15 de marzo de 2021: Día Mundial dos Dereitos do Consumidor.
 - Do 8 ao 12 de marzo de 2021: Semana da Prensa. Un día desta semana traballarase na aula con xornais.
 - 7 de abril de 2021: Día Mundial da Saúde.
 - Entre o 19 ao 23 de abril de 2021: Semana do Libro.
 - 2 de maio de 2021: Día Internacional contra o Acoso Escolar.
 - 9 de maio de 2021: Día de Europa.
 - Do 10 ao 14 de maio de 2021: Semana das Letras Galegas.
 - 5 de xuño de 2021: Día Mundial do Ambiente.

Igualmente e de conformidade co establecido no artigo 26.2 da Lei 2/2014, do 14 de abril, pola igualdade de trato e a non discriminación de lesbianas, gais, transexuais, bisexuais e intersexuais en Galicia, para favorecer a visibilidade e integrar de forma transversal a diversidade afectivo-sexual, realizaremos actividades específicas próximas ás datas de celebracións internacionais relacionadas co recoñecemento efectivo do dereito destas persoas.

7. PROCEDEMENTOS E INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN

Avaliar supón emitir xuízos de valor sobre unha determinada actividade ou proceso co fin de establecer mecanismos de mellora. A avaliación, que seguirá as pautas da Orde do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa Educación Primaria na Comunidade Autónoma de Galicia, centrarase en dous ámbitos principais:

- **Avaliación dos procesos e dos resultados de aprendizaxe do alumnado.** Será continua e global, e terá en conta o progreso no conxunto das áreas e a adquisición das competencias clave.
- **Avaliación do exercicio da práctica docente.** O profesorado avaliará tanto os procesos de ensinanza como a súa propia práctica docente.

Ademais, esta avaliación terá en conta diversos aspectos:

- ✓ Os referentes para a valoración do grao de desenvolvemento das competencias e dos obxectivos da etapa serán os criterios de avaliación e os estándares de aprendizaxe.

- ✓ A avaliación das competencias clave está integrada na avaliación dos procesos de aprendizaxe do alumnado.
- ✓ Na valoración do desenvolvemento das competencias do alumnado teranse en consideración o perfil competencial de cada competencia.
- ✓ No proceso de avaliación da práctica docente, valoraranse os procedementos de avaliación, o grao de desenvolvemento das programacións docentes, a adecuación ao alumnado de cada unha das súas partes, a eficiencia das medidas curriculares e organizativas, as medidas de atención á diversidade aplicadas, o clima de traballo na aula, a coordinación do equipo docente e relación co resto da comunidade educativa.

7.1. MOMENTOS DA AVALIACIÓN

A avaliación desenvolverase, principalmente, nos momentos relacionados no seguinte cadro:

INICIAL	Proporcionará información sobre os coñecementos e competencias previas do alumnado.
CONTINUA	Contribuirá a levar un seguimento do alumnado.
FINAL	Realizarase ao final de cada unidade, de cada trimestre e do curso.

Ademais ao longo do curso realizaranse polo menos, tres sesións de avaliación, nas que se recollerán en acta o desenvolvemento das sesións, as cualificacións das áreas e o grao de desenvolvemento das competencias. Finalizadas cada unha das sesións, informaremos as familias do resultado e da evolución académica, así como das decisións adoptadas para o reforzo e/ou recuperación, de ser o caso, seguindo o modelo de documento que o centro determine.

7.2. TÉCNICAS DE AVALIACIÓN

- **Observación directa e sistemática:** A través da análise dos traballos e tarefas individuais e de grupo.
- **Observación indirecta:** De forma intencional en calquera momento do proceso.
- **Entrevistas:** Destinada a obter información sobre aspectos dificilmente avaliábeis por outros métodos, sobre a opinión, actitudes, problemas... dos alumnos/as e das súas familias.
- **Cuestionarios:** Permiten a recollida de información de forma rápida sobre temas variados a través de diversos soportes como Plickers ou Kahoot.
- **Probas obxectivas:** O alumnado elabora a resposta ou a identifica de entre varias posibilidades.

7.3. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN.

Farán posible o rexistro dos datos significativos obtidos a través das diferentes técnicas:

- **Escalas de estimación:** Constitúen un instrumento de rexistro individual que se adapta ao seguimento da asimilación de contidos.
- **Listas de control:** Rexistran os datos do grupo e de cada alumno/a.
- **Diarios de clase:** Permiten recoller información sobre a actividade cotiá e facilitan o seguimento da dinámica da aula.
- **DAFOs:** Método permite analizar os factores, tanto internos como externos, que facilitan ou atrapallan o desenvolvemento dos procesos ou a consecución dos obxectivos.
- **Cronogramas:** Calendario de traballo ou de actividades que inclúe unha lista de tarefas e as datas previstas do seu desenvolvemento.
- **Portfolios:** Estas producións informan do proceso persoal seguido polo estudante, permitíndolle a el e aos demais ver os seus esforzos e logros, en relación aos obxectivos de aprendizaxe e criterios de avaliación establecidos previamente.
- **Rúbricas:** Instrumento de avaliación do desempeño das tarefas a través de táboas que desglosan os

niveis de rendemento dos estudantes nunha tarefa determinada. Permiten que os estudantes identifiquen con claridade a relevancia os obxectivos dos traballos académicos.

7.4. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Trataríanse do referente específico para avaliar a aprendizaxe do alumnado. Establécense no Anexo I do Decreto 105/2014 e distribúense ao longo de cada unha das unidades didácticas desta programación. Describen aquilo que se quere valorar e que o alumnado debe lograr, tanto en coñecementos coma en competencias, e responden ao que se pretende conseguir en cada disciplina.

7.5. ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE AVALIABLES

No Decreto 105/2014 quedan definidos como as especificacións dos criterios de avaliación que permiten definir os resultados de aprendizaxe e que concretan o que o alumnado debe saber, comprender e saber facer en cada disciplina. Estarán nomeados en cada unha das Unidades Didácticas e deben ser observables, medibles e avaliáveis, e permitir graduar o rendemento ou logro acadado. Deben contribuír a facilitar o deseño de probas estandarizadas e comparables.

7.6. PERFIL COMPETENCIAL

Na valoración do desenvolvemento das competencias do alumnado teranse en consideración os estándares de aprendizaxe das diferentes áreas que se relacionan cunha mesma competencia, os cales conforman o perfil desa competencia.

7.7. AVALIACIÓN DA PRÁCTICA DOCENTE

Dada a importancia que a lexislación sobre avaliación outorga á valoración da práctica docente, avaliaremos a noso propio traballo docente tendo en conta diversos criterios, para o cal establecemos indicadores de logro para esta, tal e como figura no punto 10 desta programación.

8. METODOLOXÍA

A metodoloxía a empregar estará apoiada en diversos piares:

- **Comunicación**, a través de busca, selección, creación e intercambio de información en diversos soportes e de diversas fontes.
- **Inclusión**, grazas ao Deseño Universal de Aprendizaxe a información será presentada de forma visual, auditiva e interactiva.
- **Acción**, formando parte de tarefas reais que poidan aplicar a novas situacións e contextos.
- **Participación**, fomentando a autonomía nas aprendizaxes, e axudando o alumnado a construír o seu propio coñecemento, e deste xeito desenvolver o principio de aprender a aprender.
- **Individualización**, adaptando a resposta educativa aos diferentes ritmos e estilos de aprendizaxe, os seus intereses e motivacións, e atendendo á diversidade existente na aula.
- **Globalización**, relacionando cada bloque entre si e coas demais áreas do currículo.
- **Reflexión**, a través do emprego do Portfolio grupal e de diversas rúbricas.

Utilizar este tipo de metodoloxía propicia a aprendizaxe significativa (Ausubel), partindo sempre dos coñecementos previos do alumnado e do seu nivel psicoevolutivo (Vygotsky). Ademais, seguindo a Decroly, partiremos dun centro de interese en cada unidade didáctica (Contos de Luceciño, Viaxes co Google Earth, Adiviñas e Misterios...).

Para avanzar na mellora dos resultados empregaremos, entre outras, metodoloxías como:

- ✓ **ROLE-PLAYING**, dramatizando ou simulando casos concretos como no caso de recitacións ou dramatizacións.

- ✓ **APRENDIZAXE FUNCIONAL**, establecendo finalidades útiles e valiosas para a vida do alumnado e que teñan consecuencias naturais e significativas.
- ✓ **LAPBOOKS**, que representan unha tarefa integrada que supón un proceso de investigación e acción que promociona a participación activa do alumnado.
- ✓ **STEAM**, integrando Ciencias, Tecnoloxía, Matemáticas e Artes a través de robótica ou actividades como a lectura de datos grazas a una estación meteorolóxica, proceso garante a experimentación e a funcionalidade das aprendizaxes.

9. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

9.1. ORGANIZACIÓN DO ESPAZO

Debe permitir ao alumnado situarse nel e percibilo como seu. Atenderá ás necesidades, intereses e diversidade do grupo. É importante que o alumnado dispoña de lugares propios e de uso común, para realizar actividades individuais, en grupo e a manipulación de obxectos. Os espazos facilitarán o desprazamento e a accesibilidade, serán motivadores e funcionais. Aínda que se propón unha organización espacial concreta, esta será flexible, podéndose adaptar en función das actividades que se desenvolvan na aula.

- **BIBLIOTECA DE AULA:** Presidida por un Mural Motivador dispón de variedade de obras en diversos formatos como revistas, láminas, mapas, atlas, xogos didácticos e xornais.

Ao longo do curso, na medida do posible, leremos durante o momento lector publicacións coa temática das propias unidades didácticas que conforman esta programación. O obxectivo é acadar a alfabetización múltiple do alumnado como apoio ao Proxecto Lector de Centro e o Plan Anual de Lectura, incluídos no Proxecto Educativo, e segundo o disposto no Artigo 18 do Decreto 105/2014.

- **RECANTO TIC:** Conta con 2 ordenadores con conexión a Internet para a súa utilización como unha ferramenta máis no desenvolvemento das actividades de ensino e aprendizaxe, onde se realizarán traballos paralelos aos da aula, actividades de ampliación, investigacións, procura de información ou dixitalización de traballos. Esta zona responde á importancia social e ao lugar que ocupan na vida dos nenos/as as TIC, o que fai que deban estar presentes na aula, de modo que adquiren os coñecementos e habilidades necesarias para abordar con éxito a súa utilización nos contornos de aprendizaxes, familiares e de lecer.
- **PIZARRA DIXITAL INTERACTIVA:** Dispoñemos dunha PDI que non só nos axudará a presentar os contidos ao alumnado a través de diversos soportes senón realizar actividades interactivas desde diversas aplicacións.
- **RECANTO LÓXICO, MATEMÁTICO E DE EXPERIMENTACIÓN:** Unha das formas máis axeitadas para a consolidación e asimilación de conceptos é facilitar ao alumnado a posta en práctica as súas aprendizaxes, de forma que poida comprobar pola súa propia experiencia, o interese e a utilidade dos mesmos. Realizaranse pequenos experimentos con diversos materiais, análise do espazo e do contorno, cintas métricas e balanzas, observación a través dunha estación meteorolóxica, xerminación de sementes, colección de rochas e minerais, separación de mesturas, cambios de estado na auga, observación de densidades, etc.

9.2. ORGANIZACIÓN DOS TEMPOS.

Terá en conta as necesidades, ritmo e intereses do alumnado e combinará tempos de actividade e descanso e actividades individuais e en grupo. Os tempos terán un carácter dinámico e flexible e axustaranse á realidade cotiá. Por iso, propónse unha distribución horaria adaptada ás súas necesidades e cumprindo coas sesións semanais marcadas polo Decreto 105/2014 desta forma:

	Luns	Martes	Mércores	Xoves	Venres
09:30 10:20	MATEMÁTICAS	MATEMÁTICAS	LENGUA CASTELLANA	MATEMÁTICAS	MATEMÁTICAS
10:20 11:10	LENGUA CASTELLANA	RELIXIÓN VALORES	INGLÉS	EDUCACIÓN FÍSICA	LENGUA CASTELLANA
11:10 12:00	CIENCIAS SOCIAIS	INGLÉS	INGLÉS	EDUCACIÓN FÍSICA	MÚSICA
12:00 12:30	H O R A D E L E R				
12:30 12:50	R E C R E O				
12:50 13:40	LINGUA GALEGA	LENGUA CASTELLANA	LINGUA GALEGA	LINGUA GALEGA	LINGUA GALEGA
13:40 14:30	LIBRE CONFIG	CIENCIAS DA NATUREZA	CIENCIAS SOCIAIS	CIENCIAS DA NATUREZA	PLÁSTICA

Levaremos a cabo en cada unidade didáctica actividades de presentación nas sesións iniciais, actividades de desenvolvementos nas sesións intermedias e actividades de reforzo previas á avaliación.

9.3. RECURSOS DIDÁCTICOS

Para levar a cabo esta programación empregaremos tódolos recursos á nosa disposición.

No relativo aos recursos persoais, solicitaremos o apoio dos demais compañeiros/as, mediadores e logopedas, e tamén das familias á hora de colaborar en certas actividades. Tamén poderemos contar coa colaboración de profesionais do sector científico e tecnolóxico como astrónomos, arqueólogos ou meteorólogos.

Empregaremos os recursos ambientais dos que dispoñemos, non só no centro, senón no exterior, poden organizar actividades na Biblioteca Municipal, no Concello ou no Auditorio.

En canto aos recursos materiais, debemos posuír un ambiente de aula atractivo e motivador que esperte o interese do alumnado. Servirán de apoio no proceso de ensino - aprendizaxe e deberán posibilitar ao alumnado todas aquelas accións que lle permitan moverse, observar, crear, imaxinar... Empregaremos material natural (rochas, area, terra, legumes, madeira), de observación (microscopio, material de laboratorio, lupas, estación meteorolóxica, prismáticos, termómetro, compás, telescopio), de reciclaxe (botes, bolsas, caixas, tapas, vasos, polispán), xogos didácticos (pasapalabra, mapmaster), manipulativo (globos terráqueos, mapas, maquetas), impreso (prensa, revistas, contos, atlas), audiovisual (documentais, vídeos, cámara, fotografías) e informático (ordenador, xogos, webs, lousa dixital interactiva, tablets).

9.4. RECURSOS DESTACADOS

- **A VIAXE DE LUCECIÑO:** Esta programación conta cunha personaxe que dará unidade á secuencia de aprendizaxe ao longo do curso. Trátase de “Luceciño” un ser chegado doutro planeta, que visita aos nenos e nenas porque quere coñecer a Terra. Presentaranse as novas aprendizaxes en forma de contos, que servirán como elemento motivador e eixo vertebrador e permitirán que as aprendizaxes sexan máis significativas. Ao finalizar cada conto, proporanse unha serie de actividades relacionadas coa temática de cada un dos contos. Este recurso servirá de apoio ao Proxecto Lector e o Plan Anual de Lectura.

- **GOOGLE EARTH:** Para potenciar a consecución dos obxectivos e o bo desenvolvemento das unidades, e para traballar diversos contidos da área, agasallaremos ao alumnado con viaxes virtuais co Google Earth. Cada viaxe estará relacionada coa temática de cada unidade didáctica.

O alumnado disporá dun pequeno Pasaporte que servirá de anecdotario e potenciará a composición escrita, a

busca de información na Rede. Ademais, situaremos nun gran mapamundi, cunha pequena bandeira, os lugares que visitemos. Este recurso servirá como apoio ao Plan de Introducción das TIC segundo o disposto no Artigo 18 do Decreto 105/2014.

- **INVESTIGACIÓNS DOCUMENTAIS:** De forma regular e sinxela proporemos aos nosos alumnos unha investigación. Trátase de deixar no recuncho de experimentación ou desde o Blog unha actividade que poderá consistir nun experimento, nunha investigación ou nun enigma para resolver. Cada resposta satisfactoria será premiada cun punto positivo no seu perfil de Class Dojo.
- **BLOG:** Contaremos cun espazo na web do centro que servirá de “ventá ao mundo” para achegar así as tarefas da aula á comunidade mediante, fotos e textos que realizarán os propios alumnos/as, así como materiais que propondrá o mestre ás familias.
- **LAPBOOKS:** Tamén chamados “libros de lapelas”, empregaremos este interesante e motivador recurso para realizar unha síntese dun determinado tema, de forma individual ou en grupo, apoiando a área de Educación Artística. Pode servir como instrumento de avaliación.
- **PRECEPTOS, REFRÁNS, CITAS E LECTURAS:** Colección de diversas manifestacións artísticas e información escritas relacionadas coa temática de cada unha das unidades didácticas.

9.5. LIBROS DE TEXTO

LINGUA CASTELÁ: Proxecto SAVIA. SM

ISBN 978-84-675-7538-5

LINGUA GALEGA: Proxecto CELME. SM Xerme

ISBN 978-84-9854-526-5

MATEMÁTICAS: Proxecto “Aprender es crecer”. ANAYA

ISBN 978-84-678-778-16

CIENCIAS SOCIAIS: Proxecto CELME. SM Xerme

ISBN 978-84-9854-527-2

CIENCIAS DA NATUREZA: Proxecto CELME. SM Xerme

ISBN 978-84-9854-528-9

10. CRITERIOS DE AVALIACIÓN E DE CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN

Nos procesos de avaliación do alumnado teremos en conta, nas áreas de Lingua Galega, Lingua Castelá, Matemáticas, Ciencias Naturais e Ciencias Sociais os items que figuran a continuación:

- ✓ Nivel de lectura e escritura.
- ✓ Traballo individual e en grupo.
- ✓ Tarefas realizadas no colexio.
- ✓ Atención, interese e aplicación do aprendido
- ✓ Intervencións na aula.
- ✓ Probas de avaliación escritas ou orais.
- ✓ Fichas e cadernos de aula.
- ✓ Cumprimento das normas.
- ✓ Valores de convivencia (respecto, tolerancia, colaboración, empatía, cooperación, escoita activa e asertividade).

Na caso das áreas de Educación Plástica e Valores Sociais e Cívicos teranse en conta os rexistros

anecdóticos persoais, os diarios de aula, os resumos e traballos de aplicación e síntese, os cadernos de clase, os textos escritos, as fichas de observación ou as postas en común (exposicións, entrevistas, diálogos, debates ou probas orais) entre outros.

No resultado final da área de Valores Sociais ponderarase un 90 % a actitude, o seu comportamento, a orde e limpeza dos traballos, o cumprimento das normas e os valores persoais, o recoñecemento de emocións, a empatía e a capacidade para xestionar os conflitos e un 10 % a capacidade para realizar traballos cooperativos e de axuda aos demais.

A respecto da promoción de curso, teremos en conta as pautas que marca o artigo 6 da Orde do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia:

1. Ao finalizar cada un dos cursos, e como consecuencia do proceso de avaliación, o equipo docente do grupo, na sesión de avaliación final, decidirá sobre a promoción do alumnado. A decisión será adoptada de forma colexiada, tendo en conta os criterios de promoción e tomando especialmente en consideración a información e o criterio do profesorado titor.
2. O alumno ou a alumna accederá ao curso ou á etapa seguinte sempre que se considere que logrou a progresión adecuada nos obxectivos da etapa e que alcanzou o adecuado grao de adquisición das competencias correspondentes. Os informes das avaliacións individualizadas de terceiro curso de educación primaria e de final de educación primaria teranse en conta, se é o caso, segundo o seu carácter informativo e orientador, de acordo co establecido no artigo 12.8 do Decreto 105/2014, do 4 de setembro, polo que se establece o currículo da educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia.
3. Cando un alumno ou unha alumna non promocioe deberá permanecer un ano máis no mesmo curso. Esta medida poderá adoptarse unha soa vez durante a etapa, oídos os pais, as nais ou as persoas que exerzan a tutoría legal, e deberá ir acompañada dun plan específico de reforzo ou recuperación e apoio
4. A repetición considerase unha medida de carácter excepcional e tomarase tras esgotar o resto das medidas ordinarias de reforzo e apoio para resolver as dificultades de aprendizaxe do alumnado.
5. O alumnado que promocioe de curso con algunha área con cualificación negativa deberá seguir un plan específico de recuperación.

Os criterios referencia para promoción aprobados polo centro educativo son os seguintes:

- IMPERATIVO LEGAL

A decisión de que o alumno permaneza un ano máis no mesmo nivel só se pode adoptar, como norma xeral, unha vez ao longo da etapa. O alumnado que xa permanecera un ano nun mesmo curso, promocionará ao nivel seguinte, aínda non tendo acadados os elementos prescriptivos do currículo programados para tal nivel educativo.

- NUMÉRICO

Con carácter orientativo, o alumnado promocionará cando cumpra as seguintes condicións:

Número de áreas	Áreas	Resultado
1	Calquera	Promociona cun plan específico de recuperación
2	Lingua Castelá Lingua Galega Matemáticas	Non promociona

3	- Lingua Castelá ou Lingua Galega ou Matemáticas ou Ciencias Naturais ou Ciencias Sociais ou Inglés xunto con Educación Física e Educación Artística. - Ciencias Naturais ou Ciencias Sociais xunto con Inglés e Educación Física ou Educación Artística	Promociona cun plan específico de recuperación
4 ou máis	Calquera	Non promociona

11. INDICADORES DE LOGRO PARA AVALIAR A PRÁCTICA DOCENTE

A Orde do 9 de xuño de 2016 outorga a través do seu artigo 8 unha grande importancia á avaliación dos procesos de ensino e da práctica docente. Deste xeito, en cada sesión de avaliación avalíaranse os procesos de ensinanza e a práctica docente en relación coa adecuación ao alumnado, co logro dos obxectivos da etapa e co desenvolvemento das competencias clave. Esta avaliación incluírá, cando menos, os seguintes aspectos:

- Aprendizaxes alcanzadas polo alumnado e procedementos de avaliación.
- Grao de desenvolvemento das programacións docentes, adecuación ao alumnado de cada unha das súas partes e eficiencia das medidas curriculares e organizativas.
- Medidas de atención á diversidade aplicadas.
- Clima de traballo na aula.
- Coordinación do equipo docente e relación co resto da comunidade educativa: profesorado, alumnado e familias.

Dada a importancia que a lexislación sobre avaliación outorga á valoración da práctica docente, avaliaremos a noso propio traballo docente tendo en conta diversos criterios, para o cal establecemos indicadores de logro para esta, tal e como figura na seguinte táboa:

VALORACIÓN: 0 = NON SE CONTEMPLA 1 = PARCIAL 2 = BEN 3 = EXCELENTE	
OBXECTIVOS	
Inclúense os obxectivos xerais da área e coa numeración establecida na orde de currículo	
Quedan conectados cos criterios de avaliación e os seus estándares de aprendizaxe, comprobando que todos os obxectivos serán abordados ao longo curso	
COMPETENCIAS CLAVE	
Especificase o tratamento xeral que se lle vai a dar a cada competencia ao expor a contribución da área ao desenvolvemento das mesmas	
As competencias conéctanse cos criterios de avaliación e a súa concreción en estándares de aprendizaxe, para poder ser avaliadas	
Preséntanse desde a área estratexias para a animación á lectura e o desenvolvemento da comprensión e expresión oral e escrita	

Consideración de medidas para incorporar o TIC, aos procesos de ensino e aprendizaxe	
CONTIDOS	
Secuenciación coherente	
Organización temporal dos contidos ao longo do curso, en unidades de traballo, temas ou proxectos.	
Presentación integrada dos contidos sen necesidade de diferenciar en conceptuais, procedimentais e actitudinais	
Vinculación dos contidos con situacións reais, significativas, funcionais ou motivadores para o alumnado	
AVALIACIÓN	
Inclúense os criterios de avaliación da área e coa numeración establecida na orde de currículo	
Concreción de indicadores de avaliación a partir da análise e desagregación dos criterios de avaliación do currículo	
Concreción suficiente dos estándares de avaliación para ser observables ou medibles	
Relaciónanse procedementos e instrumentos de avaliación variados	
Concrétanse os criterios de cualificación achegando un valor ponderado orientativo aos diferentes instrumentos de avaliación	
Para cada un dos criterios de avaliación indícanse os estándares de aprendizaxe que se consideran como aprendizaxes mínimas para superalo	
Os estándares de aprendizaxe que expresan os mínimos exixibles aparecen en diversas unidades, temas ou proxectos para garantir suficientemente a súa adquisición	
Información ás familias e ao alumnado dos criterios de avaliación, procedementos e instrumentos de avaliación, criterios de cualificación e mínimos esixibles	
Actividades de apoio, reforzo, ampliación e recuperación para atender á diversidade tendo en conta as aprendizaxes consideradas como mínimos	
Autorregulación da propia aprendizaxe: uso da autoavaliación e a coavaliación polo alumnado	
Considéranse procedementos para valorar e revisar a programación didáctica	
METODOLOXÍA	
Uso variado e coherente de diferentes métodos e estilos de ensino	
Estratexias para desenvolver procesos globalizados de ensino e aprendizaxe	
Consideración de metodoloxías que consideran o papel activo do alumno como factor decisivo da aprendizaxe	

Previsión de tarefas e propostas didácticas contextualizadas en situacións ou problemas significativos, funcionais e motivadores para o alumnado	
Metodoloxías de traballo cooperativo	
Importancia da investigación por parte do alumnado: metodoloxía de proxectos, descubrimento guiado, resolución de problemas da vida cotiá, webquest	
Recursos didácticos, incluídos os materiais curriculares e libros de texto para o alumnado	
Organización flexible dos recursos espaciais e temporais, agrupamentos e materiais	
OUTROS ASPECTOS	
Incorporación da forma de abordar os valores democráticos que establece o currículo	
Asociación temporal dos distintos valores democráticos coas unidades, temas ou proxectos nos que se van traballar	
Medidas de atención á diversidade e as adaptacións curriculares precisas	
Coordinación entre o profesorado que intervén co grupo de alumnos	
Coordinación do profesorado a nivel vertical	
Actividades extraescolares e complementarias	

12. DESEÑO DA AVALIACIÓN INICIAL E MEDIDAS INDIVIDUAIS E COLECTIVAS QUE SE POIDAN ADOPTAR COMO CONSECUENCIA DOS RESULTADOS

A Orde do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia establece no punto 4.3 a necesidade de que durante o primeiro mes de cada curso escolar a persoa titora realizará unha avaliación inicial, coa finalidade de adecuar as ensinanzas ao alumnado e facilitar a progresión adecuada no seu proceso de aprendizaxe, incidindo na obtención de información sobre o grao de desenvolvemento das competencias clave. Esta avaliación, que incluírá a análise dos informes persoais da etapa ou curso anterior e se completará coa información obtida das familias, será o punto de referencia para a toma de decisións nas programacións de aula, así como para a adopción das medidas ordinarias ou extraordinarias que se consideren oportunas para cada alumna ou alumno.

Tendo en conta isto, deberase partir de que o grupo é descoñecido para o seu profesor titor, feito que dificulta o seguimento do alumnado. Os primeiros días levouse a cabo unha avaliación que consistiu nunhas probas escritas, lingüísticas e matemáticas.

Analizando o grupo e os resultados, fundamentalmente de tres nenos, valóranse diversas posibilidades de organizar a aula e as estratexias metodolóxicas a levar a cabo, tendo en conta tamén as recomendacións aportadas polas persoas que integran o DO tamén en relación á intervención educativa máis axeitada en cada caso. En todo caso, as medidas a poñer en práctica polo momento serán de tipo ordinario pasando por como adecuación da estrutura organizativa do centro e da organización e xestión da aula, adecuación das programacións didácticas ao contorno e ao alumnado, metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación ou reforzo educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria.

13. MEDIDAS DE ATENCIÓN Á DIVERSIDADE

Diversas Leis Educativas resaltan a importancia da adaptación do proceso de ensino e aprendizaxe ás necesidades, características e ritmos de aprendizaxe do alumnado.

Por unha banda a Orde do 31 de Outubro 1996 na que se introduce por primeira vez o termo Necesidades Educativas de Apoio Específico no que se inclúe ao alumnado con altas capacidades intelectuais, o alumnado con integración tardía no sistema educativo e ao alumnado con necesidades educativas especiais, asociadas a déficits psíquicos, físicos, sensoriais e trastornos da conduta e da personalidade. Por outra banda o Decreto 229/2011 de 7 de decembro que no seu Artigo 3 define “Atención á Diversidade” como o conxunto de medidas e accións que teñen como finalidade adecuar a resposta educativa ás diferentes características e necesidades, ritmos e estilos de aprendizaxe, motivacións, intereses e situacións sociais e culturais de todo o alumnado.

En relación ás necesidades educativas que presenta a aula, as actuacións que se leven a cabo seguirán principios como a normalización, inclusión, equidade, igualdade de oportunidades, non discriminación, flexibilidade, accesibilidade, interculturalidade, promoción da convivencia, e participación de toda a comunidade educativa.

A atención á diversidade abrangue a totalidade do alumnado, quen deberá contar coas medidas e recursos educativos que respondan ás súas necesidades e características persoais. As accións preventivas e a detección temperá terán carácter prioritario. Na resposta educativa priorizaranse as medidas de carácter ordinario e normalizador. As de carácter extraordinario só se levarán a cabo unha vez esgotadas as anteriores.

A intervención educativa terá como base un enfoque multidisciplinar e de colaboración e coordinación entre os diferentes profesionais. As nais, pais ou tutores e titoras legais do alumnado recibirán, de forma individualizada, a necesaria información e asesoramento respecto das características e necesidades dos seus fillos e fillas, así como das medidas que se deberán adoptar para a súa atención nos centros educativos.

Adaptaremos a resposta educativa con medidas que terán como finalidade dar resposta ás diferenzas en competencia curricular, motivación, intereses, relación social, estratexias, estilos e ritmos de aprendizaxe, e están destinadas a facilitar a consecución dos obxectivos e competencias establecidas nas diferentes ensinanzas. Nas medidas ordinarias de atención á diversidade a lexislación en materia educativa inclúe, de ser o caso, as seguintes:

- a) Adecuación da estrutura organizativa do centro (horarios, agrupamentos, espazos) e da organización e xestión da aula ás características do alumnado.
- b) Adecuación das programacións didácticas ao contorno e ao alumnado.
- c) Metodoloxías baseadas no traballo colaborativo en grupos heteroxéneos, tutoría entre iguais, aprendizaxe por proxectos e outras que promovan a inclusión.
- d) Adaptación dos tempos e instrumentos ou procedementos de avaliación.
- e) Aulas de atención educativa e convivencia e medidas e actuacións destinadas á mellora da convivencia.
- f) Desdobramentos de grupos.
- g) Reforzo educativo e apoio do profesorado con dispoñibilidade horaria.
- h) Programas de enriquecemento curricular.
- i) Programas de reforzo nas áreas instrumentais básicas.
- j) Programas de recuperación.

k) Programas específicos personalizados.

l) Programas de habilidades sociais.

No caso de terse aplicado estas e unha vez esgotadas ou por resultaren estas insuficientes, poderanse aplicar medidas extraordinarias entre outras, as que seguen:

a) Adaptacións curriculares.

b) Agrupamentos flexibles.

c) Apoio do profesorado especialista en Pedagogía Terapéutica e/ou en Audición e Linguaxe.

d) Flexibilización da duración do período de escolarización.

e) Programas de diversificación curricular.

f) Programas de cualificación profesional inicial.

g) Atención educativa ao alumnado que, por circunstancias diversas, presenta dificultades para unha asistencia continuada a un centro educativo.

h) Grupos de adquisición das linguas.

i) Grupos de adaptación da competencia curricular.

Igualmente, en realación aos dous casos de ANEAE que existen na aula, seguiranse as pautas que marcan os protocolos para a atención á diversidade e orientación publicados no porta da Consellería de Educación da Xunta de Galicia.

No caso do alumnado que promociona de curso con algunha área con cualificación negativa, farase valer o disposto no artigo 6 da Orde do 9 de xuño de 2016 pola que se regula a avaliación e a promoción do alumnado que cursa educación primaria na Comunidade Autónoma de Galicia e, deste xeito, deseñaranse plans específicos de recuperación que pasarán a formar parte do expediente académico.

14. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES

As actividades complementarias e extraescolares resaltan pola súa importancia e beneficios:

- ✓ Apoio ao desenvolvemento dos elementos do currículo.
- ✓ Motivación.
- ✓ Ruptura da rutina.
- ✓ Socialización, cooperación e sentimento de pertenza ao grupo.
- ✓ Descubrimento de habilidades.
- ✓ Exploración e coñecemento do contorno próximo.
- ✓ Desenvolvemento das habilidades de tipo social.

As saídas escolares veñen xestionadas polo aproveitamento didáctico das mesmas e a concordancia co currículo escolar. De ser o caso, ao longo do curso escolar poderase realizar unha saída didáctica por trimestre e nivel.

Algunhas das propostas previstas para o presente ano escolar poderían estar relacionadas cos seguintes ámbitos, aínda que se poderán realizar outras non contempladas e mesmo algunha substitución das previstas, sempre e cando a situación Covid-19 o permita:

- Entorno: Concello, aulas natureza. mercado, vendima ou plantación.
- Viaxes educativas: a Tui (Areas, Monte Aloia ou viaxe en tren), A Guarda, O Rosal, O Porriño (castros, medio mariño, empresas, Museo da Pedra e as Rochas...), o Val Miñor (Praias, Ramallosa, Baiona, Estiario

da Foz ou Nigrán.), Portugal (Vila Nova de Cerveira) ou a Vigo (Afundación: teatro/música, cine, medios de comunicación, policía, museos, fábricas, Museo do Mar de Galica, Salinae, Anfacó ou viaxe en tren).

- Viaxes educativas relacionadas coa ciencia.
- Actividades ofertadas polo Concello de Tomiño: Teatros, viveiros, deportivas...
- Terras de Turonia.

15. MECANISMOS DE REVISIÓN, AVALIACIÓN E MODIFICACIÓN DAS PROPIAS PROGRAMACIÓNS DIDÁCTICAS EN RELACIÓN COS RESULTADOS ACADÉMICOS E PROCESOS DE MELLORA

É importante promover a reflexión docente e a autoavaliación da realización e desenvolvemento de programacións didácticas. Para iso ao finalizar cada trimestre propónse unha secuencia de items que permitan ao docente avaliar o funcionamento do programado e establecer estratexias de mellora da propia programación.

ITEMS	PUNTOS FORTES	PUNTOS DÉBILES	PROPOSTAS DE MELLORA
Temporalización das unidades didácticas			
Desenvolvemento dos obxectivos didácticos			
Manexo dos contidos na unidade			
Descritores e desempeños competenciais			
Realización de tarefas			
Estratexias metodolóxicas			
Recursos			
Claridade nos criterios de avaliación			
Uso de diversas ferramentas de avaliación			

Atención á diversidade			
------------------------	--	--	--

Paralelamente poderemos empregar DAFOs de avaliación que permitirán deixar rexistradas as fortalezas e debilidades das programacións didácticas:

	OBSTACULIZADOR	FACILITADOR
INTERNO	Debilidades	Forzas
EXTERNO	Ameazas	Oportunidades

16. ACCIÓNS DE CONTRIBUCIÓN AO PROXECTO LECTOR, AO PLAN TIC E AO PLAN DE CONVIVENCIA

O Proxecto lector terá un grande apoio no traballo de aula. A biblioteca de aula contará con variedade de obras en diversos formatos como revistas, láminas, mapas, atlas, xogos didácticos e xornais, material que, desde o momento lector estipulado no horario, axudará a desenvolver as competencias lingüísticas en apoio ao proxecto lector de centro.

O feito de dispoñer de dous ordenadores de sobremesa na aula contribuirá de forma directa ao desenvolvemento do Plan TIC do centro. Igualmente contamos cunha lousa dixital interactiva que permitirá mostrar contido en diversos soportes así como interactuar en diversas actividades e con diferentes aplicación, accións que axudarán a desenvolver a competencias dixitais do alumnado.

A respecto do Plan de Convivencia, os Elementos Transversais xogan un papel fundamental no seu desenvolvemento. Son Diversas son as razóns que xustifican a necesidade de tratar a educación en valores na aula:

- **Razóns pedagóxicas:** Porque só así é posible a formación integral e o pleno desenvolvemento da persoa.
- **Razóns sociais:** Debido a que a sociedade demanda, cada vez máis, un papel activo da escola na implantación dunha nova orde de valores.
- **Razóns legais:** Xa que, de xeito implícito, a educación en valores aparece na LOMCE, e de forma explícita no Artigo 11 (Elementos Transversais) do Decreto 105/2014.

A citada lei establece que “sen prexuízo do seu tratamento específico nalgúns das disciplinas de cada curso, a comprensión lectora, a expresión oral e escrita, a comunicación audiovisual, as tecnoloxías da información e a comunicación, o emprendemento e a educación cívica e constitucional traballaranse en todas as disciplinas”.

Ademais de traballarse os citados e os específicos de cada UD, abordaremos os que xurdan diaria e espontaneamente da seguinte maneira no relativo aos seguintes aspectos:

- Equidade e inclusión educativa das persoas con discapacidade, a igualdade de oportunidades e non

discriminación por razón de discapacidade.

- A igualdade efectiva entre homes e mulleres, a prevención da violencia de xénero, e igualdade de trato e non discriminación por calquera condición.
- Prevención e resolución pacífica de conflitos en todos os ámbitos.
- Liberdade, a xustiza, a igualdade, o pluralismo político, a paz, a democracia, o respecto polos dereitos humanos e o rexeitamento da violencia de calquera tipo.
- Non discriminación por razón da orientación sexual ou da identidade de xénero, favorecendo a visibilidade da realidade homosexual, bisexual e transexual.
- Desenvolvemento sostible e o coidado do medio ambiente.
- Riscos de explotación e abuso sexual.
- Risco derivadas da utilización das tecnoloxías da información e da comunicación.
- Espírito emprendedor e a iniciativa empresarial a partir da creatividade, a autonomía, a iniciativa, o traballo en equipo, a confianza nun mesmo e o sentido crítico.
- Mellora da convivencia.
- Prevención dos accidentes de tráfico.

Así mesmo, a aula contará co Mural da “Árbore da Convivencia” no que se recollen Normas de Aula, que serán acordadas polo grupo, no que figurarán aquelas condutas que favorecen a convivencia. Esta formulación realizarase, conforme ao disposto no Plan de Convivencia do Centro, regulado polo Decreto 8/2015 de 8 de xaneiro de convivencia e participación da comunidade educativa en materia de convivencia escolar.

Ademais, fomentaremos os Elementos Transversais a través da lectura de diversas obras literarias grazas ás que reforzaremos a prevención e resolución pacífica de conflitos, o coidado do medio ou a plena integración das persoas na sociedade.

17. PROFESORADO QUE IMPARTE DOCENCIA NO GRUPO

Durante o presente curso escolar, o profesorado que imparte docencia no grupo quedará repartido do seguinte xeito:

ÁREA	PERSOA QUE IMPARTE
Lingua Galega Lingua Castelá Matemáticas Ciencias da Natureza Ciencias Sociais Educación Plástica e Visual Valores Sociais e Cívicos	Adrián Blanco Aragunde - Titor do grupo
Lingua Estranxeira - Inglés	Tamara Fernández Amosa
Educación Musical	Iván Suárez Prada
Educación Física	Begoña Cruz Martínez López

Relixión Católica	María Luz Álvarez Álvarez
Pedagogía Terapéutica	Cristina Abalde Martínez
Audición e Linguaxe	María Isabel Lorenzo Fernández

18. CONSIDERACIONES ESPECÍFICAS NO CASO DE INTERRUPCIÓN DA ACTIVIDADE LECTIVA PRESENCIAL.

Nos supostos regulados polas Instrucións polas que se incorporan a declaración de actuacións coordinadas en materia de saúde pública aprobadas polo Consejo Interterritorial do Sistema Nacional de Salud Pública (D.O.G nº 174 bis do 28-08-2020) e a actualización das recomendacións sanitarias do Comité Clínico ao protocolo do 22 de xullo de adaptación ao contexto da COVID 19 nos centros de ensino non universitario de Galicia para o curso 2020-2021, en caso da interrupción da actividade lectiva iniciárase o ensino a distancia empregando a Aula Virtual visible na web do centro educativo.

As metodoloxías de traballo empregadas durante a fase non presencial poderán ser as seguintes:

- **Globalización e Interdisciplinidade:** Daráselles aos contidos un enfoque global e interdisciplinar relacionando cada bloque entre si e coas demais áreas do currículo.
- **Inclusión:** Lograrase, non só grazas aos principios do Deseño Universal de Aprendizaxe, senón debido a que a información será presentada de forma visual, auditiva e interactiva.
- **Accesibilidade:** Tendo sempre presente a premisa do acceso universal aos recursos e materiais.
- **Gamificación:** Facilitando ao alumnado unha serie de aplicacións dixitais, ben xa existentes (mundoprimary.com) ou ben creadas polo profesorado (kahoot.com) co obxectivo de manter a motivación.
- **Flipped Classroom:** Empregaranse vídeos, ben xa existentes ou ben creadas polo profesorado (youtube.com) para xirar a aula e achegar as explicacións ao alumnado previas ao traballo.
- **Reforzo positivo:** Continuarase co emprego da plataforma classdojo.com co obxectivo de seguir motivando o alumnado.
- **Apertura de ventás virtuais:** Abriranse canles de comunicación bidireccional co obxectivo de ter reducir ao mínimo a distancia entre profesorado e alumnado. Do mesmo xeito intentarase levar a cabo actividades individuais ou colaborativas que serán publicadas nos contornos virtuais para manter o alumnado unido e a cohesión de grupo.

Co obxectivo de proveer tanto a igualdade de oportunidades como o dereito á educación do alumnado, porase especial atención a que todo o alumnado dispoña dos medios, tanto hardware como acceso á rede. Naqueles casos nos que as familias non dispoñan de medios, de ser posible, activaranse mecanismos compensatorios e, deste xeito, farase chegar ás familias dispositivos dixitais e/ou dotadas de acceso á rede e, de resultar imposible, o traballo seguirá como guía a organización do libro de texto segundo as pautas que o profesorado poida establecer a través da aplicación de mensaxería Abalar Móbil así como doutros medios (teléfono ou mensaxes de texto). Por outra banda intentarase dar resposta ás dificultades na competencia dixital para facer posible o acceso universal a estes recursos.

Do mesmo xeito e para asegurar o seguimento continuo do curso polo alumnado realizarase un seguimento das actividades a través das entregas de tarefas a través da aula virtual así como por outros medios.

Anexos

Objetivos

Contidos

Criterios de Avaliación

Estandares de Aprendizaxe

Mínimos Esixibles

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. INICIACIÓN Á ACTIVIDADE CIENTÍFICA				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h ▪ i 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Realización de proxectos, pequenas investigacións e presentación de resultados. ▪ B1.2. Interese por coidar a presentación dos traballos en soporte dixital ou papel. ▪ B1.3. Uso das TIC de xeito cada vez máis autónomo para a busca de información e para a súa comunicación, empregando a nivel básico o tratamento de textos (titulación, formato, arquivo e recuperación dun texto, cambios, substitucións e impresión). ▪ B1.4. Seguimento dunha secuencia dada para atopar unha información en internet e noutros soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.1. Realizar un proxecto para a obtención dun produto como resultado dun problema formulado, elaborar con autonomía documentación sobre o proceso e presentala en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.1. Busca, selecciona e organiza a información importante, obtén conclusións e comunica o resultado de forma oral e escrita. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.2. Presenta os traballos, en soporte dixital ou papel, de maneira ordenada, clara e limpa. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CCL ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.3. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas e ten iniciativa na toma de decisións. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.4. Consulta e utiliza documentos escritos, imaxes e gráficos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CD
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.1.5. Reflexiona sobre o traballo realizado, saca conclusións sobre como traballa e aprende e elabora estratexias para seguir aprendendo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ e ▪ g ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.5. Iniciación á actividade científica. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.2. Establecer conxecturas de sucesos ou problemas que ocorren no seu contorno por medio da observación e obter unha información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.2.1. Establece conxecturas de sucesos ou problemas do seu contorno, empregando medios propios da observación para obter unha información. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.2.2. Emprega axeitadamente o vocabulario que corresponde a cada un dos bloques de contidos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ k ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.6. O traballo cooperativo. ▪ B1.7. Técnicas traballo. Recursos e técnicas de traballo individual. ▪ B1.8. Hábitos de traballo, esforzo e responsabilidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B1.3. Traballar de forma cooperativa apreciando o coidado pola seguridade propia e a dos seus compañeiros/as, coidando as ferramentas e facendo un uso axeitado dos materiais. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB1.3.1. Utiliza estratexias para traballar de forma individual e en equipo amosando habilidades para a resolución pacífica de conflitos. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CAA ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
BLOQUE 2. O SER HUMANO E A SAÚDE				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. O corpo humano e o seu funcionamento. ▪ B2.2. As funcións vitais. Importancia 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B2.1. Coñecer a morfoloxía externa do propio corpo e os órganos máis importantes para o seu funcionamento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB2.1.1. Localiza os principais órganos vitais e entende a súa importancia no funcionamento do organismo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
▪ k	<p>dos sentidos en relación co medio. Descrición do seu papel e formas para o seu coidado habitual.</p> <p>▪ B2.3. Recoñecemento dos cambios físicos e persoais nas diferentes etapas da vida das persoas.</p>		<p>▪ CNB2.1.2. Recoñece a importancia dos sentidos para a relación co medio e as formas de coidalos.</p>	<p>▪ CMCCT</p> <p>▪ CCL</p>
<p>▪ a</p> <p>▪ b</p> <p>▪ c</p> <p>▪ d</p> <p>▪ h</p> <p>▪ k</p> <p>▪ m</p>	<p>▪ B2.4. Saúde e enfermidade.</p> <p>▪ B2.5. Hábitos saudables: alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso.</p> <p>▪ B2.6. Actitude crítica ante prácticas e mensaxes que non favorecen o correcto desenvolvemento da saúde.</p> <p>▪ B2.7. Factores que producen as enfermidades máis habituais: carie, obesidade, gripe, catarros...</p>	<p>▪ B2.2 Identificar e explicar as consecuencias para a saúde e o desenvolvemento persoal de determinados hábitos de alimentación, hixiene, exercicio físico e descanso.</p>	<p>▪ CNB2.2.1. Identifica e adopta hábitos de hixiene, de descanso e de alimentación sa e diferencia prácticas e mensaxes que son contraproducentes para a saúde.</p> <p>▪ CNB2.2.2 Identifica e valora as súas habilidades persoais.</p> <p>▪ CNB2.2.3. Recoñece algúns factores que producen as enfermidades máis habituais (carie, catarros, gripe, obesidade) e aplica actuacións para á súa prevención.</p>	<p>▪ CMCCT</p> <p>▪ CSC</p> <p>▪ CSC</p> <p>▪ CSIEE</p> <p>▪ CMCCT</p>

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> B2.8. Coñecemento de si mesmo/a e dos e das demais: emocións e sentimentos propios e alleos. Valoración das súas habilidades persoais. B2.9. A relación cos demais. Toma de decisións. B2.10. A igualdade entre homes e mulleres. 		<ul style="list-style-type: none"> CNB2.2.4. Planifica, de forma autónoma e creativa, actividades de ocio e tempo libre, individuais e en grupo. 	<ul style="list-style-type: none"> CAA CSC
<ul style="list-style-type: none"> e h 	<ul style="list-style-type: none"> B2.11. Clasificación dos alimentos en función dos nutrientes principais. B2.12. Identificación de sistemas de conservación alimentaria. B2.13. Pirámide alimentaria. B2.14. Análise de dietas equilibradas. 	<ul style="list-style-type: none"> B2.3. Diseñar un menú equilibrado para a súa idade. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB2.3.1. Clasifica e diferencia alimentos en función dos nutrientes principais. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB2.3.2. Identifica sistemas de conservación alimentaria. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB2.3.3. Analiza dietas e elabora un menú equilibrado na escola. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
BLOQUE 3. OS SERES VIVOS				
<ul style="list-style-type: none"> b h e l i o 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Diferenza entre seres vivos e inertes. B3.2. Identificación de animais e de plantas como seres vivos. B3.3. Identificación e clasificación de rochas a partir de características observables. 	<ul style="list-style-type: none"> B3.1. Identificar e clasificar, con criterios científicos, animais, plantas e rochas do seu contorno próximo, recoñecendo as súas características principais, buscando información en fontes variadas. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.1. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica animais vertebrados e invertebrados do seu contorno, con criterio científico. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB3.1.2. Observa, identifica e recoñece as características básicas e clasifica plantas do 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.4. Clasificación de animais vertebrados e invertebrados a partir de características observables. ▪ B3.5 Clasificación das plantas (herbas, arbustos e árbores) a partir de características observables. ▪ B3.6 Utilización guiada de claves e de guías de animais e plantas para a clasificación e identificación dalgunhas especies existentes en Galicia. ▪ B3.7. Identificación de cambios observables que se producen nos seres no contorno. ▪ B3.8. Valoración da biodiversidade e interese pola súa conservación. 		<p>seu contorno, con criterio científico.</p>	
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.3. Utiliza claves e guías para a clasificación científica de animais e plantas. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.1.4. Identifica hábitats de seres vivos e elabora un protocolo para respectar a biodiversidade. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.9. Planificación, observación e comparación das diversas maneiras en 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B3.2. Planificar, observar e comparar, empregando os instrumentos e o 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.2.1. Coñece e explica as funcións de relación, reprodución e alimentación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
<ul style="list-style-type: none"> ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h ▪ i ▪ j ▪ l ▪ m ▪ o 	<p>que os seres vivos realizan as funcións vitais utilizando instrumentos apropiados e medios audiovisuais e tecnolóxicos da maneira máis precisa e rigorosa posible. Comunicación dos resultados, empregando distintos soportes textuais.</p>	<p>material necesarios e rexistrar de forma cooperativa, algún proceso asociado ao ciclo vital dun ser vivo contrastando os rexistros propios e os dos compañeiros con información doutras fontes. Comunicar de xeito oral e escrito os resultados, empregando soportes textuais variados.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB3.2.2. Planifica, observa, compara, rexistra e comunica, empregando soportes textuais variados, os resultados da observación do ciclo vital previamente planificado. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSIEE ▪ CD
BLOQUE 4. MATERIA E ENERXÍA				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. O sol e a auga como fontes de enerxía. ▪ B4.2. Características e propiedades do aire e actuacións necesarias para evitar a súa contaminación. ▪ B4.3 Valoración da importancia da boa calidade da auga e do aire para a nosa saúde e o mantemento da vida. ▪ B4.4. Intervención da enerxía na vida cotiá. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B4.1. Identificar, a partir de exemplos da vida cotiá, usos dos recursos naturais e consecuencias do seu uso inadecuado facendo fincapé no aforro enerxético e no impacto medioambiental. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB4.1.1. Identifica e coñece a intervención da enerxía nos cambios da vida cotiá. ▪ CNB4.1.2. Explica algunhas características e propiedades do aire e as actuacións necesarias para evitar a súa contaminación. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<ul style="list-style-type: none"> B4.5. Uso responsable dos recursos naturais do planeta. Aforro enerxético. B4.6. A produción de residuos, a contaminación e o impacto ambiental. B4.7. Desenvolvemento de actitudes individuais e colectivas fronte a determinados problemas mediambientais. 		<ul style="list-style-type: none"> CNB4.1.3. Elabora protocolos para mellorar os problemas medioambientais da súa contorna. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CSC
<ul style="list-style-type: none"> b e g h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.8. Realización de experiencias sinxelas sobre o comportamento dos corpos (lupas, espellos, auga e prismas) diante da luz. B4.9. Identificación de forzas coñecidas que fan que os obxectos se movan ou deformen. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.2. Realizar experiencias sinxelas e pequenas investigacións para recoñecer os cambios de certos corpos diante da luz e os efectos de forzas coñecidas no movemento dos corpos. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB4.2.1. Investiga e explica o comportamento de certos corpos diante da luz. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT CCL
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.2.2. Identifica forzas coñecidas que fan que os obxectos se movan ou se deformen a través de experiencias ou pequenas investigacións. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
<ul style="list-style-type: none"> b e g h 	<ul style="list-style-type: none"> B4.10. Realización de experiencias con mesturas. B4.11. Identificación de compoñentes e preparación dunha mestura. B4.12. Procedementos de separación. 	<ul style="list-style-type: none"> B4.3. Realizar experiencias con mesturas sinxelas de substancias relacionadas coa vida doméstica e do contorno e achegar conclusións sobre os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> CNB4.3.1. Compara densidades de diferentes substancias de uso cotián con respecto á auga e presenta conclusións en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.3.2. Identifica e prepara algunhas mesturas de uso doméstico. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT
			<ul style="list-style-type: none"> CNB4.3.3. Separa compoñentes dalgunhas mesturas de uso cotián presentando conclusións sobre os resultados. 	<ul style="list-style-type: none"> CMCCT

ÁREA	CIENCIAS DA NATUREZA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 5. A TECNOLOXÍA, OBXECTOS E MÁQUINAS				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ e ▪ h 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Identificación da enerxía que fai funcionar as máquinas de uso cotián e doméstico e algúns operadores mecánicos (eixe, roda, polea, plano inclinado, engrenaxe, freo, panca, manivela etc.). ▪ B5.2. Importancia da ciencia e da tecnoloxía para mellorar as condicións de vida e de traballo. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.1. Manipular e observar o funcionamento de aparellos e máquinas sinxelas simples e das complexas máis habituais e o seu uso na vida cotián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.1. Manipula e identifica algunhas máquinas e aparellos sinxelos e habituais na vida cotián, analizando o seu funcionamento. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CSC ▪ CSIEE
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.1.2. Coñece a enerxía que empregan as máquinas de uso habitual e explica a importancia da ciencia e a tecnoloxía na vida cotián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL
<ul style="list-style-type: none"> ▪ a ▪ b ▪ c ▪ d ▪ e ▪ h ▪ j ▪ m 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.3. Planificación e realización dalgún obxecto ou máquina de construción sinxela. ▪ B5.4. Manexo de ferramentas, aparellos e máquinas de uso doméstico, superando estereotipos sexistas. ▪ B5.5 Prevención de riscos no emprego de máquinas de uso cotián. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ B5.2. Planificar e realizar a construción de forma cooperativa dalgún obxecto ou máquina sinxela para a resolución dun problema formulado e presentar os resultados en diferentes soportes. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.1. Identifica e describe oficios en función dos materiais, das ferramentas e das máquinas que empregan. 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CCL ▪ CSC
			<ul style="list-style-type: none"> ▪ CNB5.2.2. Aplica os coñecementos ao deseño e á construción dalgún obxecto ou aparello sinxelo, empregando operacións matemáticas no cálculo previo, así como as tecnolóxicas: unir, cortar, pegar... 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ CMCCT ▪ CAA ▪ CCEC ▪ CD ▪ CSIEE

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. CONTIDOS COMÚNS				
a b d e h i	<p>B1.1. Iniciación ao coñecemento científico, toma de conciencia das súas fases e a súa aplicación nas Ciencias sociais. Proposta de traballo que xurda dun problema, acontecemento ou inqueda e que supoña un proceso de investigación e acción que garanta participación activa do alumnado e facilite o proceso de autorregulación de aprendizaxes.</p> <p>B1.2. Busca e selección de información empregando as TIC e outras fontes (directas e indirectas), organización, análise, documentación do proceso (mediante uso do cartafoles) e comunicación das conclusións.</p> <p>B1.3. Planificación e xestión de proxectos co fin de acadar obxectivos. Iniciativa emprendedora.</p>	<p>B1.1. Realizar un traballo de investigación que supoña a busca, selección e organización de información sobre fenómenos previamente delimitados, a realización dun produto, a documentación do proceso e a comunicación do resultados.</p>	<p>CSB1.1.1. Busca información (empregando as TIC e outras fontes directas e indirectas), selecciona a información relevante, a organiza, analiza, obtén conclusións sinxelas e as comunica oralmente e/ou por escrito.</p>	<p>CAA CD CMCCT CCL</p>
			<p>CSB1.1.2. Manifesta autonomía na planificación e execución de accións e tarefas, ten iniciativa na toma de decisións e asume responsabilidades.</p>	<p>CSIEE CAA</p>
			<p>CSB1.1.3. Realiza as tarefas encomendadas e presenta os traballos de maneira ordenada, clara e limpa.</p>	<p>CAA CCL CMCCT</p>

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a b c d	<p>B1.4. Emprego de técnicas de estudo individual e de estratexias de traballo cooperativo. Valoración do esforzo e coidado do material.</p> <p>B1.5. Participación activa e construtiva na vida social, uso das normas de convivencia</p> <p>B1.6 A cooperación e o diálogo como valores democráticos e recursos básicos na resolución pacífica de conflitos.</p>	<p>B1.2. Empregar estratexias de traballo cooperativo, adoitar un comportamento de respecto e tolerancia ante as diferentes ideas e achegas alleas nos diálogos e debates, valorando o esforzo e amosando actitudes de cooperación, participación e respecto cara aos demais.</p>	<p>CSB1.2.1. Participa en actividades individuais e de grupo, e emprega estratexias de traballo cooperativo valorando o esforzo e o coidado do material.</p>	CSC CAA
			<p>CSB1.2.2. Adoita un comportamento responsable, construtivo e solidario respectando diferentes ideas e achegas nos debates, recoñecendo a cooperación e o diálogo como principios básicos do funcionamento democrático.</p>	CSC CAA
b e h i o	<p>B1.7. Utilización da terminoloxía propia da área. Elaboración dun glosario da área.</p> <p>B1.8. Fomento de Técnicas de animación á lectura de textos de divulgación das Ciencias sociais (de carácter social, xeográfico e histórico). A prensa escrita e dixital como fontes de información.</p> <p>B1.9. Utilización e lectura de diferentes</p>	<p>B1.3. Coñecer e utilizar as palabras claves e conceptos necesarios para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais, así como comprender diferentes linguaxes recollidos en textos de carácter social, xeográfico ou histórico.</p>	<p>CSB1.3.1. Emprega de maneira axeitada o vocabulario adquirido para ser capaz de ler, escribir e falar sobre Ciencias sociais.</p>	CCL CAA CMCCT CSC
			<p>CSB1.3.2. Expón oralmente de forma clara e ordenada, contidos relacionados coa área, que manifestan a comprensión de textos orais e /ou escritos de carácter xeográfico, social e histórico.</p>	CCL CMCCT CSC CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	linguaxes textuais e gráficos.		CSB1.3.3.Analiza informacións relacionadas coa área e manexa imaxes, táboas, gráficos, esquemas, resumos e as tecnoloxías da información e a comunicación.	CCL CD CMCCT CSC
BLOQUE 2. O MUNDO QUE NOS RODEA				
h e o	B2.1.A litosfera: placas tectónicas. Os volcáns, os terremotos e as súas consecuencias.	B2.1.Coñecer a formación da litosfera e a dinámica de placas tectónicas e analizar as súas influencias e consecuencias no medio que o rodea.	CSB2.1..1 Coñece e define a formación da litosfera e a dinámica de placas tectónicas e as súas consecuencias.	CMCCT CAA CCL
h e g i	B2.2.Formas de representación da Terra: planos, mapas, planisferios e globos terráqueos. B2.3.Identificación dos polos, o eixe e os hemisferios.	B2.2.Explicar e comparar as distintas formas de representar a superficie terrestre identificando os polos, o eixe e os hemisferios e analizar cal delas reflicte mellor a realidade á que representa.	CSB2.2.1.Explica e compara as distintas formas de representación da Terra, planos, mapas, planisferios e globos terráqueos identificando polos, eixe e hemisferios.	CMCCT CCL CAA
h g i	B2.4.Os paralelos e meridianos. As coordenadas xeográficas: latitude e lonxitude.	B2.3. Identificar e manexar os conceptos de paralelos, meridianos e coordenadas xeográficas para localizar determinados puntos da Terra.	CSB2.3.1. Localiza diferentes puntos da Terra empregando os paralelos e meridianos e as coordenadas xeográficas.	CMCCT CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
h g e i	<p>B2.5. Planos, mapas e planisferios. Mapas físicos e políticos.</p> <p>B2.6. Escalas e signos convencionais dun mapa.</p> <p>B2.7. Orientación no espazo: Elaboración dun itinerario coa axuda de ferramentas dixitais.</p>	<p>B2.4. Diferenciar correctamente entre planos, mapas, planisferios, mapas físicos e políticos, analizar e describir as características máis relevantes de cada un e interpretar a súa escala e signos convencionais básicos de cara a orientarse nun espazo determinado e á elaboración dun itinerario empregando as TIC.</p>	<p>CSB2.4.1. Identifica e clasifica distintos tipos de mapas, define que é a escala nun mapa, o seu uso e emprega e interpreta os signos convencionais básicos que poden aparecer nel.</p>	<p>CMCCT</p> <p>CAA</p>
h g i e b	<p>B2.8. O tempo atmosférico.</p> <p>B2.9. Medición e predición meteorolóxica. Instrumentos de medida. Elaboración e comunicación dun parte meteorolóxico empregando as TIC (programa de radio, boletín meteorolóxico etc).</p> <p>B2.10. Gráficos sinxelos de temperaturas e precipitacións: os climogramas.</p> <p>B2.11. Os mapas do tempo. Símbolos convencionais.</p>	<p>B2.5. Explicar que é o tempo atmosférico, coñecer os instrumentos de medida, o seu uso, realizar medicións e interpretacións de gráficos a través dos datos recollidos nunha estación meteorolóxica de cara a facer unha predición do tempo atmosférico para un período de tempo determinado e a comunicación deste empregando mapas do tempo.</p>	<p>CSB2.5.1. Define tempo atmosférico, identifica os distintos instrumentos de medida que se utilizan para a recollida de datos atmosféricos clasificándoos segundo a función e información que proporcionan e fai medicións, interpretacións de datos e predicións do tempo atmosférico.</p>	<p>CMCCT</p> <p>CCL</p> <p>CAA</p>
			<p>CSB2.5.2. Describe unha estación meteorolóxica, explica a súa función e confecciona e interpreta gráficos sinxelos de temperaturas e precipitacións.</p>	<p>CMCCT</p> <p>CCL</p> <p>CAA</p> <p>CD</p>

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			CSB2.5.3. Interpreta e elabora sinxelos mapas meteorolóxicos distinguindo os seus elementos principais.	CMCCT
a b h e o	B2.12.A hidrosfera. Distribución das augas no planeta. Masas e cursos de auga. B2.13. Vertentes hidrográficas. B2.14. Os tramos dun río.	B2.6. Explicar a hidrosfera, identificar e nomear masas e cursos de auga, diferenciando augas superficiais e augas subterráneas, cuncas e vertentes hidrográficas e analizar as partes as partes dun río do medio próximo.	CSB2.6.1. Define hidrosfera, e identifica e nomea as grandes masas e cursos de auga, explicando como se forman as augas subterráneas, como afloran e como se accede a elas.	CMCCT CCL CSC
			CSB2.6.2. Diferencia cuncas e vertentes hidrográficas.	CMCCT CCL
			CSB2.6.3. Identifica e nomea os tramos dun río e as características de cada un deles.	CMCCT CCL CAA
e h o	B2.15.A litosfera: características e tipos de rochas. B2.16. Rochas e minerais: propiedades, usos e utilidades.	B2.7. Adquirir o concepto de litosfera, coñecer algúns tipos de rochas e a súa composición identificando distintos minerais e algunha das súas propiedades e usos. Facer especial fincapé nos que son propios de Galicia	CSB2.7.1. Observa, identifica e explica a composición das rochas nomeando algúns dos seus tipos.	CMCCT CCL
			CSB2.7.2. Identifica e explica as diferenzas entre rochas e minerais, describe os seus usos e utilidades clasificando algúns minerais segundo as súas propiedades.	CMCCT CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e h i o	B2.17.A diversidade xeográfica das paisaxes de Galicia: relevo e hidrografía. Utilización de sistemas de información xeográfica.	B2.8.Describir as características do relevo de Galicia e a súa rede hidrográfica, localizándoos nun mapa.	CSB2.8.1.Localiza nun mapa as principais unidades de relevo en Galicia e as súas vertentes hidrográficas.	CSC CAA
			CSB2. 8.2 Sitúa nun mapa os mares, océanos e os grandes ríos de Galicia.	CSC CAA
a b h	B2.18.A intervención humana no medio. B2.19.A contaminación e o cambio climático. B2.20.Desenvolvemento sostible e consumo responsable. Elaboración dunha campaña de concienciación no centro educativo.	B2.9.Explicar a importancia da intervención humana no medio e favorecer o desenvolvemento sostible a través da realización dunha campaña de concienciación no centro educativo.	CSB2.9.1.Explica a importancia do coidado do medio, así como as consecuencias da acción humana neste.	CSC CCL
			CSB2.9.2. Propón algunhas medidas para o desenvolvemento sostible e o consumo responsable.	CSC CCL
BLOQUE 3. VIVIR EN SOCIEDADE				
a d h	B3.1.A Constitución de 1978. B3.2.Dereitos e deberes dos cidadáns e cidadás.	B3.1.Analizar a importancia que teñen os dereitos, deberes e liberdades recollidos na Constitución para o exercicio dunha cidadanía activa e unha convivencia pacífica.	CSB3.1.1.Identifica, respecta e valora os principios democráticos máis importantes establecidos na Constitución para o exercicio da cidadanía activa e convivencia pacífica.	CSC CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a d h o	B3.3.Forma de goberno: a monarquía parlamentaria. B3.4.As principais institucións políticas e as súas funcións. Elaboración de organigramas sinxelos.	B3.2.Identificar as principais institucións políticas de Galicia e do Estado español que se derivan da Constitución, así como as súas funcións.	CSB3.2.1.Identifica as principais institucións de Galicia e do Estado español e describe as súas funcións.	CSC CCL
			CSB3.2.2.Identifica a división de poderes do Estado e cales son as atribucións recollidas na Constitución para cada un deles.	CCL CSC
a d h o	B3.5.A organización social, política e territorial: o Estado español e as Comunidades Autónomas. B3.6.Estruturas de goberno básicas: o concello.	B3.3.Coñecer a organización territorial do Estado español e os seus órganos de goberno básicos	CSB3.3.1 Explica a organización territorial de España, nomea as estruturas básicas de goberno e localiza en mapas políticos as distintas comunidades autónomas que forman España.	CCL CSC
a d h	B3.7. Manifestacións culturais e lingüísticas de España.	B3.4.Valorar a diversidade cultural, social, política e lingüística do Estado español respectando as diferenzas.	CSB3.4.1.Recoñece, partindo da realidade do estado español, a diversidade cultural, social, política e lingüística nun mesmo territorio como fonte de enriquecemento cultural.	CSC CCL
d g h i o	B3.8.Demografía e poboación. B3.9.Conceptos demográficos: básicos e a súa representación. Representacións gráficas dalgúns datos demográficos de Galicia obtidos en fontes estatísticas: IGE.	B3.5.Comprender e interpreta os principais conceptos demográficos e calculalos a partires dos datos de poboación.	CSB3.5.1.Define demografía e comprende os principais conceptos demográficos.	CCL CSC
			CSB3.5.2.Elabora gráficos sinxelos a partires de datos demográficos de obtidos en diversas fontes de información.	CMCCT CAA

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a h n	B3.10.Educación viaria. Adquisición de coñecementos que contribúan a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.	B3.6. Coñecer e respectar as normas de circulación e fomentar a seguridade viaria en todos os seus aspectos.	CSB3 6.1.Explica normas básicas de circulación e as consecuencias derivadas do descoñecemento ou incumprimento destas.	CSC CCL
			CSB3 6.2.Coñece o significado dalgunhas sinais de tráfico, recoñece a importancia de respectalas e as utiliza tanto como peón ou peoa e como persoa usuaria de medios de transporte (abrochase o cinto, non molestar a persoa condutora...)	CSC CCL
BLOQUE 4. AS PEGADAS DO TEMPO				
b g h	B4.1.O tempo histórico. A Prehistoria e a Idade Antiga: duración e datación dos feitos históricos significativos que as acoutan. Proxecto de traballo colaborativo sobre as formas de vida que caracterizan a Prehistoria.	B4.1.Explicar as características de cada tempo histórico estudado e certos acontecementos desas épocas que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia.	CSB4.1.1.Define o concepto de prehistoria e historia, asociándoa as distintas idades aos feitos que marcan o seu inicio e final.	CSC CMCCT CCL
			CSB4.1.2.Explica e valora a importancia da escritura, a agricultura e a gandería, como descubrimentos que cambiaron profundamente as sociedades humanas.	CSC CCEC CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b h i	B4.2.As fontes históricas: a importancia das fontes arqueolóxicas e materiais. A escritura.	B4.2.Coñecer a importancia das fontes históricas para o estudo da historia.	CSB4.2.1.Recoñece a importancia dos restos arqueolóxicos e materiais que produce unha sociedade como fontes para coñecer o noso pasado, con especial relevancia da escritura.	CSC CMCCT CAA
g h i	B4.3.Técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado: os mapas históricos e as liñas do tempo.	B4.3.Utiliza as nocións básicas de sucesión, duración e simultaneidade para ordenar temporalmente algúns feitos históricos e outros feitos relevantes.	CSB4.3.1.Recoñece o século como unidade de medida do tempo histórico e localiza feitos situándoos como sucesivos a.C o d.C	CMCCT CSC
			CSB4.3.2.Usa diferentes técnicas para localizar no tempo e no espazo feitos do pasado, percibindo a duración, a simultaneidade e as relacións entre os acontecementos.	CSC CMCCT CAA
b d h o	B4.4.A península ibérica na Prehistoria. B4.5.A península ibérica na Idade Antiga. B4.6.A Prehistoria e Idade Antiga en Galicia. Os principais xacementos arqueolóxicos de Galicia.	B4.4.Identificar e localizar no tempo os procesos e acontecementos históricos e culturais máis relevantes da historia de España para adquirir unha perspectiva global da súa evolución e coñecer os principais xacementos arqueolóxicos de Galicia.	CSB4.4.1.Sitúa nunha liña do tempo os feitos fundamentais da prehistoria e historia de España e describe as principais características de cada unha delas.	CMCCT CSC CCEC CCL
			CSB4.4.2.Explica aspectos relacionados coa forma de vida, organización social e cultura das distintas épocas históricas estudadas.	CCEC CSC CCL

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			CSB4.4.3.Explica a diferenza dos dous períodos nos que se divide a Prehistoria e describe as características básicas das formas de vida nestas dúas épocas.	CSC CCEC CCL
			CSB4.4.4.Data a Idade Antiga e describe as características básicas da vida naquel tempo, en especial as referidas á romanización.	CMCCT CSC CCEC
d h o	B4.7.Noso patrimonio histórico e cultural.	B4.5.Desenvolver a curiosidade por coñecer as formas da vida humana no pasado, valorando a importancia que teñen os restos para o coñecemento e estudo da historia e como patrimonio cultural que hai que coidar e legar.	CSB4.5.1.Identifica, valora e respecta o patrimonio natural, histórico, cultural e artístico e asume as responsabilidades que supón a súa conservación e mellora.	CSC CCEC
d h o	B4.8.Museos, sitios e monumentos históricos como espazos de aprendizaxe e gozo. Planificación conxunta e visita a un museo próximo.	B4.6.Valorar a importancia dos museos, sitios e monumentos históricos como espazos onde se ensina e aprende, amosando unha actitude de respecto á súa contorna e á súa cultura, apreciando a herdanza cultural.	CSB4.6.1.Respecta e asume o comportamento que debe cumprirse cando visita un museo ou un edificio antigo.	CSC CCEC

ÁREA	CIENCIAS SOCIAIS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e h	<p>B5.9. A ciencia: presente e futuro da sociedade.</p> <p>B5.10. Beneficios e riscos das tecnoloxías e produtos.</p> <p>B5.11. Importantes descubrimentos e inventos.</p>	<p>B5.4. Coñecer os principais avances da ciencia e da tecnoloxía. Identificar os beneficios e riscos.</p>	<p>CNB5.4.2. Coñece e explica algúns dos avances da ciencia no fogar e na vida cotiá, na medicina, na cultura e no lecer, na arte, na música, no cine e no deporte e nas tecnoloxías da información e a comunicación.</p>	<p>CMCCT</p> <p>CCL</p> <p>CSC</p> <p>CCEC</p>

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL. FALAR E ESCOITAR				
a c e	B1.1. Estratexias e normas para o intercambio comunicativo: participación; exposición clara; escoita; respecto á quenda de palabra; entoación adecuada; respecto polos sentimentos, experiencias, ideas, opinións e coñecementos dos e das demais.	B1.1. Participar en situacións de comunicación, dirixidas ou espontáneas, respectando as normas da comunicación: quenda de palabra, escoitar.	LCB1.1.1. <i>Exprésase ideas, pensamentos, opinións, sentimentos con certa claridade.</i>	CCL CAA CSC
			LCB1.1.2. <i>Aplica as normas sociocomunicativas: escoita atenta, espera de quendas, participación respectuosa.</i>	CCL CAA CSC
e	B1.2. Comprensión e expresión de mensaxes verbais e non verbais.	B1.2. Recoñece a información verbal e non verbal dos discursos orais e intégrala nas producións propias.	LCB1.2.1. Integra recursos verbais e non verbais para comunicarse nas interaccións orais, dándolle valor complementario a estes.	CCL
			LCB1.2.2. <i>Exprésase cunha pronunciación e unha dicción correctas: articulación, ritmo, entoación.</i>	CCL
a b e	B1.3. Participación en situación de comunicación, espontáneas e dirixidas, utilizando un discurso ordenado e coherente.	B1.3. Exprésase con coherencia básica de forma oral para satisfacer necesidades de comunicación en diferentes situacións.	LCB1.3.1. Participa activamente e con coherencia na secuencia das súas ideas en diversas situación de comunicación: - diálogos - exposicións orais segundo modelo e guiadas, con axuda, cando cumpra, das tecnoloxías da información e comunicación.	CCL CD CAA CSC CSIEE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB1.3.2. Participa activamente nas tarefas de aula, cooperando en situación de aprendizaxe compartida.	CCL CAA CSC CSIEE
e	B1.4. Dedución das palabras polo contexto. Interese pola ampliación do vocabulario. Creación de redes semánticas sinxelas.	B1.4. Facer hipóteses sobre o significado de palabras sinxelas a partir do seu contexto de uso.	LCB1.4.1. Utiliza o vocabulario axeitado a súa idade para expresarse con progresiva precisión nos diferentes contextos de comunicación.	CCL
			LCB1.4.2. Diferencia polo contexto o significado de correspondencias fonema-grafía idénticas en textos significativos.	CCL
b e	B1.5. Comprensión global e específica de textos orais de diversa tipoloxía atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos)	B1.5. Recoñecer o tema e as ideas principais dos textos orais sinxelos.	LCB1.5.1. Comprende de forma global a información xeral de textos orais de uso habitual, do ámbito escolar e social, identifica o tema e selecciona as ideas principais.	CCL CAA
			LCB1.5.2. Recoñece a tipoloxía de textos orais sinxelos de diversa tipoloxía atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	CCL CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB1.5.3. Responde preguntas correspondentes á comprensión literal.	CCL
			LCB1.5.4. Utiliza a información recollida para levar a cabo diversas actividades en situación de aprendizaxe individual ou colectiva.	CCL CAA CSC CSIEE
b e	B1.6. Reprodución de textos adecuados ao nivel que estimulen o seu interese.	B1.6. Reproducir textos axeitados á súa idade, os seus gustos e intereses, utilizando con creatividade as distintas estratexias de comunicación oral.	LCB1.6.1. Reproduce de memoria breves textos literarios ou non literarios axeitados aos seus gustos e intereses.	CCL CAA CCEC
b e	B1.7. Produción de textos orais de diversa tipoloxía segundo o seu formato e intención comunicativa.	B1.7. Producir textos orais breves e sinxelos dos xéneros máis habituais imitando modelos e adecuados ao seu nivel	LCB1.7.1. Elabora, imitando modelos, textos orais breves e sinxelos atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos).	CCL CAA CSIEE
			LCB1.7.2. Organiza o discurso axeitándose aos diferentes modos discursivos (narrar, expoñer, describir e dialogar)	CCL CAA CSIEE

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a b e	B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos, preguntar	B1.8. Utilizar de xeito efectivo a linguaxe oral: escoitar con atención, recoller datos, preguntar e repreguntar.	LCB1.8.1. Emprega de xeito efectivo a linguaxe oral para comunicarse e aprender: escoita, recollida de datos, pregunta e repregunta.	CCL CAA CSC CSIEE
b d e	B1.8. Estratexias para utilizar a linguaxe oral como instrumento de comunicación e aprendizaxe: escoitar, recoller datos e preguntar.	B1.9. Valorar os medios de comunicación social como instrumento de aprendizaxe e de acceso a informacións e experiencias de outras persoas.	LCB1.9.1. Utiliza de xeito guiado os medios audiovisuais e dixitais para recoller información.	CCL CD CAA
			LCB1.9.2. Transforma en noticias feitos cotiás próximos á súa realidade, imitando modelos.	CCL CSC
			LCB1.9.3. Resume de forma global entrevistas, noticias e debates infantís procedentes dos medios de comunicación.	CCL CD CAA CSC
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA. LER				
e	B2.1. Lectura, en silencio e en voz alta de distintos tipos de texto adecuados ao seu nivel.	B2.1. Ler en voz alta e en silencio, diferentes textos.	LCB2.1.1. Le en silencio e en voz alta, sen dificultade e con certa expresividade, diferentes tipos de textos apropiados á súa idade	CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e	B2.2. Comprensión global e específica de distintos tipos de texto atendendo a forma da mensaxe (descriptivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescriptivos).	B2.2. Comprender distintos tipos de textos adaptados á idade e utilizando a lectura como medio para ampliar o vocabulario e fixar a ortografía.	LCB2.2. 1. Distingue, de forma xeral, entre as diversas tipoloxías textuais en textos do ámbito escolar e social.	CCL CAA
			LCB2.2.2. Resume textos lidos, de diferente tipoloxía, adecuados a súa idade e reflectindo a estrutura e destacando as ideas principais.	CCL CAA
e	B2.3. Utilización de estratexias para a comprensión lectora de textos: consideración do título e das ilustracións. Identificación de palabras clave. Relectura. Anticipación de hipóteses de significado polo contexto. Recoñecemento básico da tipoloxía textual. Uso do dicionario.	B2.3. Utilizar estratexias para a comprensión de textos sinxelos de diversa tipoloxía.	LCB2.3.1. Formula hipóteses sobre o contido do texto a partir do título e das ilustracións redundantes.	CCL CAA
			LCB2.3.2. Identifica as palabras clave dun texto.	CCL CAA
			LCB2.3.3. Activa coñecementos previos axudándose deles para comprender un texto.	CCL CCA
			LCB2.3.4. Relaciona de xeito global, a información contida nos gráficos e ilustracións coa información que aparece no texto.	CCL CMCT CCA
			LCB2.3.5. Interpreta mapas conceptuais sinxelos.	CCL CCA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB2.3.6. Iníciase na utilización autónoma do dicionario en distintos soportes, no seu traballo escolar.	CCL CAA
b e	B2.4. Gusto pola lectura. B2.5. Selección de libros segundo o gusto persoal. B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector.	B2.4. Ler por propia iniciativa diferentes tipos de textos.	LCB2.4.1. Dedicar un tempo semanal para a lectura voluntaria de diferentes textos.	CCL
b e i	B2.6. Lectura dos libros establecidos no Plan lector. B2.7. Uso da biblioteca para a procura de información e utilización da mesma como fonte de aprendizaxe e de lecer.	B2.5. Utilizar fontes e soportes existentes na biblioteca para seleccionar e recoller información, ampliar coñecementos e aplicalos en traballos persoais.	LCB2.5.1. Consulta biblioteca, de xeito guiado, de diferentes fontes bibliográficas e textos en soporte informático para obter información para realizar traballos individuais ou en grupo.	CCL CD CAA
			LCB2.5.2. Localiza na biblioteca de aula e centro lecturas axeitadas ao seu gusto persoal e intereses, aplicando as normas básicas de funcionamento da mesma.	CCL CD CAA
			LCB2.5.3. Identifica o argumento de lecturas realizadas dando conta dalgunhas referencias bibliográficas: autor ou autora e xénero.	CCL CAA
a b e	B2.8. Iniciación á creación da biblioteca persoal.	B2.6. Mostra interese por manter unha biblioteca propia.	LCB2.6.1. Coida, conserva e organiza os seus libros.	CCL CSC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a e	B2.9. Identificación e valoración crítica das mensaxes e valores transmitidos polo texto.	B2.7. Identifica a estrutura organizativa de diferentes textos lidos, centrándose na interpretación do seu significado.	LCB2.7.1. Diferenza entre información e publicidade.	CCL CAA CSC
			LCB2.7.2. Formula hipótese sobre a finalidade de textos de tipoloxía evidente a partir da súa estrutura e dos elementos lingüísticos e non lingüísticos.	CCL CAA CSC
e i	B2.10. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	B2.8. Utilizar as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	LCB2.10.1. Utiliza as Tecnoloxías da Información e Comunicación para a procura e tratamento guiado da información.	CCL CD CAA
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA. ESCRIBIR				
b e	B3.1. Produción de textos para comunicar coñecementos, experiencias e necesidades. B3.2. Cohesión do texto: mantemento do tempo verbal, puntuación. B3.3. Aplicación das normas ortográficas. Acentuación.	B3.1. Producir textos segundo un modelo con diferentes intencións comunicativas, aplicando as regras ortográficas e coidando a caligrafía, orde e presentación.	LCB3.1.1. Escribe, en diferentes soportes, textos sinxelo do ámbito escolar e social: atendendo á forma da mensaxe (descritivos, narrativos, dialogados, expositivos) e a súa intención comunicativa (informativos, literarios e prescritivos) diarios, cartas, correos electrónicos, noticias, contos, folletos informativos, narracións, textos científicos, anuncios publicitarios, receitas, instrucións, normas....	CCL CD CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB3.1.2. Escribe textos, organizando as ideas utilizando elementos de cohesión básicos e respectando as normas gramaticais e ortográficas básicas.	CCL CAA CSIEE
			LCB3.1.3. Elabora e presenta, de forma guiada, un informe sinxelo, utilizando soporte papel e informático sobre tarefas ou proxectos realizados.	CCL CD CAA CSIEE
			LCB3.1.4. Presenta os seus textos con caligrafía clara e limpeza: evitando riscos, inclinación de liñas etc.	CCL CAA
b e	B3.4. Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros.	B3.2. Valorar a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	LCB3.2.1. Valora a súa propia produción escrita, así como a produción escrita dos seus compañeiros.	CCL CSC
b e	B3.5. Valoración da propia produción escrita, así como da produción escrita dos seus compañeiros. B3.6. Realización de ditados.	B3.3 Buscar unha mellora progresiva no uso da lingua escrita.	LCB3.3.1. Pon interese e esfórzase por escribir correctamente	CCL CAA
			LCB3.3.2. Reproduce textos ditados.	CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b e	B3.7. Normas e estratexias para a produción de textos: planificación (función, destinatario, xeración de ideas, estrutura...) B3.8. Textualización en frases con secuencia lineal. B3.9. Revisión e mellora do texto.	B3.4. Aplicar todas as fases do proceso de escritura na produción de textos escritos de distinta índole: planificación, textualización, revisión e reescritura.	LCB3.4.1. Emprega, de xeito guiado e segundo modelos, estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	CCL CAA CSIEE
			LCB3.4.2. Utiliza, para escribir textos sinxelos, borradores que amosan: a xeración e selección de ideas, a revisión ortográfica e a secuencia coherente do escrito.	CCL CAA CSIEE
b e i	B3.10. Creación de textos utilizando a linguaxe verbal e non verbal con intención informativa: carteis publicitarios. Anuncios. Cómicos.	B3.5. Elaborar proxectos individuais ou colectivos sobre diferentes temas do seu interese.	LCB3.5.1. Elabora gráficas sinxelas a partir de datos obtidos de forma guiada.	CCL CAA
			LCB3.5.2. Elabora con creatividade textos breves do seu interese: contos, anuncios, rimas, cancións, cómicos, carteis, ilustrándoos para facilitar a súa comprensión ou mellorar a súa presentación.	CCL CD CAA CSIEE
a d e	B3.11. Uso da linguaxe non discriminatória e respectuosa coas diferenzas.	B3.6. Favorecer a través da linguaxe a formación dun pensamento crítico que impida discriminacións e prexuízos.	LCB3.6.1. Exprésase por escrito, utilizando de xeito habitual, unha linguaxe non sexista e respectuosa coas diferenzas.	CL CSC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e i	B3.12. Utilización guiada das Tecnoloxías da Información e da Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	B3.7. Utilizar as Tecnoloxías da Información e da Comunicación de modo eficiente e responsable para presentar as súas producións.	LCB3.7.1. Usa con axuda Internet e as Tecnoloxías da Información e da Comunicación para escribir, presentar os textos e buscar información, buscar imaxes, crear táboas e gráficas etc.	CCL CD CAA CSIEE
e	B3.13. Produción de textos segundo Plan de escritura do centro	B3.8. Escribir os textos establecidos no Plan de escritura.	LCB3.8.1. Produce os textos establecidos no plan de escritura axeitados á súa idade e nivel.	CCL CAA CSIEE
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA				
b e	B4.1. A palabra. A sílaba. Diptongos e hiatos. B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes e artigos). Características e uso de cada clase de palabra. B4.3 Conxugación dos verbos regulares e irregulares máis frecuentes.	B4.1. Aplicar os coñecementos básicos sobre a estrutura da lingua, a gramática (categorías gramaticais), o vocabulario (formación e significado das palabras e campos semánticos), así como as regras de ortografía para favorecer unha comunicación máis eficaz.	LCB4.1.1. Coñece e recoñece as categorías gramaticais pola súa función na lingua: presentar ao nome, substituír ao nome, expresar características do nome, expresar accións ou estados.	CCL
			LCB4.1.2. Utiliza con corrección os tempos simples e compostos nas formas persoais e non persoais do modo indicativo e subxuntivo dos verbos ao producir textos orais e escritos.	CCL
			LCB4.1.3. Diferenza familias de palabras.	CCL
b e	B4.2. Recoñecemento das distintas clases de palabras e explicación reflexiva do seu uso en situacións concretas de	B4.2. Desenvolver as destrezas e competencias lingüísticas a través do uso da lingua.	LCB4.2.1. Coñece, recoñece e usa sinónimos, antónimos, polisémicos ou frases feitas na expresión oral e escrita.	CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>comunicación (nome, verbo, adxectivo, preposición, adverbio, pronomes e artigos). Características e uso de cada clase de palabra</p> <p>B4.4. Vocabulario. Frases feitas. Formación de substantivos, adxectivos e verbos. Recursos derivativos: prefixos e sufixos na formación de nomes, adxectivos e verbos.</p> <p>B4.5. Recoñecemento e observación reflexiva dos constituíntes oracionais: a oración simple, suxeito e predicado.</p> <p>B4.6. Recoñecemento e uso dalgúns conectores textuais básicos.</p>		LCB4.2.2. Recoñece prefixos e sufixos e é capaz de crear palabras derivadas.	CCL
			LCB4.2.3. Identifica e clasifica os diferentes tipos de palabras nun texto.	CCL
			LCB4.2.4. Utiliza diversos conectores básicos entre oracións ao producir textos orais e escritos.	CCL
			LCB4.2.5. Recoñece a oración simple, distingue suxeito e predicado.	CCL
b e	B4.7. Uso eficaz do dicionario para ampliación de vocabulario e como consulta ortográfica e gramatical.	B4.3. Sistematizar a adquisición de vocabulario a través dos textos.	LCB4.3.1. Iníciase no coñecemento da estrutura do dicionario e no seu uso para buscar o significado de diferentes tipos palabras.	CCL CAA
			LCB4.3.2. Selecciona a acepción correcta segundo o contexto de entre as varias que lle ofrece o dicionario.	CCL CAA

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB4.3.3. Utiliza as normas ortográficas básicas nas súas producións escritas.	CCL
b e	<p>B4.8. Clases de nomes: comúns, propios, individuais, colectivos, concretos e abstractos.</p> <p>B4.9. Ortografía: utilización das regras básicas de ortografía. Regras de acentuación. Signos de puntuación.</p> <p>B4.10. As relacións gramaticais Recoñecemento e explicación reflexiva das relacións que se establecen entre o substantivo e o resto dos compoñentes do grupo nominal.</p>	B4.4. Desenvolver estratexias para mellorar a comprensión oral e escrita a través do coñecemento da lingua.	LCB4.4.1. Utiliza as diferentes clases de palabras para elaborar o discurso.	CCL CAA
			LCB4.4.2. Utiliza correctamente as normas de concordancia de xénero e de número na expresión oral e escrita.	CCL
			LCB4.4.3. Aplica as normas de acentuación e clasifica as palabras dun texto.	CCL
			LCB4.4.4. Usa os signos de puntuación ao producir textos escritos.	CCL
			LCB4.4.5. Aplica as normas de uso da til nos seus textos escritos.	CCL

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			LCB4.4.6. Utiliza unha sintaxe básica nas producións escritas propias.	CCL
b e i	B4.11. Utilización de material multimedia educativo e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade.	B4.5. Utilizar programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade para realizar tarefas e avanzar na aprendizaxe.	LCB4.5.1. Utiliza distintos programas educativos dixitais e outros recursos didácticos ao seu alcance e propios da súa idade como apoio e reforzo da aprendizaxe.	CCL CD CAA
b d e o	B4.12. Valoración da diversidade da lingua na nosa comunidade autónoma.	B4.6. Valorar a variedade lingüística de España e do español como fonte de enriquecemento cultural.	LCB4.6.1. Valora a variedade lingüística de España.	CCL CSC
b d e o	B4.13. Identificación das similitudes e diferenzas entre as linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia comunicativa integrada.	B4.7. Comparar aspectos básicos das linguas que coñece para mellorar na súa aprendizaxe e lograr unha competencia integrada.	LCB4.7.1. Compara aspectos (gráficos, sintácticos e léxicos) das linguas que coñece.	CCL CSC
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				
e	B5.1. Valoración dos textos literarios como vehículo de comunicación e como fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas e como gozo persoal.	B5.1. Valorar os textos literarios e utilizar a lectura como fonte de lecer e información.	LCB 5.1.1. Valora de forma global, as características fundamentais de textos literarios narrativos, poéticos e dramáticos.	CCL CCEC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
e	<p>B5.2. Lectura guiada de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.</p> <p>B5.3. Lectura comentada de poemas, relatos e obras teatrais.</p> <p>B5.4. Identificación de recursos literarios</p> <p>B5.5. Distinción entre conto e lenda. Coñecemento de lendas españolas e doutros países.</p>	<p>B5.2. Integrar a lectura expresiva e a comprensión e interpretación de textos literarios narrativos, líricos e dramáticos na práctica escolar e recoñecer e interpretar algúns recursos básicos da linguaxe literaria e diferenza das principais convencións formais dos xéneros.</p>	<p>LCB 5.2.1. Realiza lecturas guiadas e comentadas de textos narrativos de tradición oral, literatura infantil, adaptacións de obras clásicas e literatura actual.</p>	CCL CCEC
			<p>LCB 5.2.2. Interpreta, intuitivamente, a linguaxe figurada en textos literarios.</p>	CCL CAA
e	<p>B5.4. Identificación de recursos literarios.</p>	<p>B5.3. Coñecer e valorar os recursos literarios da tradición oral: poemas, cancións, contos, refráns e adiviñas.</p>	<p>LCB 5.3.1. Distingue algúns recursos retóricos básicos propios dos poemas</p>	CCL CCEC
			<p>LCB 5.3.1. Utiliza, de xeito guiado, comparacións, aumentativos, diminutivos e sinónimos en textos literarios.</p>	CCL CCEC
b e	<p>B5.6. Creación de textos literarios en prosa ou en verso, valorando o sentido estético e a creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións e teatro.</p>	<p>B5.4. Producir a partir de modelos dados textos literarios en prosa ou en verso, con sentido estético e creatividade: contos, poemas, adiviñas, cancións e fragmentos teatrais.</p>	<p>LCB 5.4.1. Crea, con axuda, sinxelos textos literarios (contos, poemas, cancións e sinxelas obras teatrais) a partir de pautas ou modelos dados.</p>	CCL CAA CSIEE CCEC

ÁREA	LINGUA CASTELÁ E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a b e	B5.7. Comprensión, memorización e recitado de poemas co ritmo, entoación e dicción adecuados.	B5.5. Reproducir textos literarios breves e sinxelos e adaptados á idade.	LCB 5.5.1. Memoriza e reproduce sinxelos textos orais adecuados á súa idade: contos, poemas, cancións.	CCL CAA CCEC
e j	B5.8. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios.	B5.6. Participar con interese en dramatizacións de textos literarios adaptados á idade.	LCB 5.6.1. Realiza dramatizacións individualmente e en grupo de textos literarios axeitados á súa idade.	CCL CAA CCEC
d e	B5.9. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada) como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	B5.7. Valorar a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	LCB 5.7.1. Valora a literatura en calquera lingua, especialmente en lingua galega, como vehículo de comunicación e como recurso de gozo persoal.	CCL CSC CCEC

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. PROCESOS, MÉTODOS E ACTITUDES EN MATEMÁTICAS				
b g e	B1.1. Planificación do proceso de resolución de problemas: análise e comprensión do enunciado. Estratexias e procedementos postos en práctica:	B1.1. Expresar verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema.	MTB1.1.1. Comunica verbalmente de forma razoada o proceso seguido na resolución dun problema de matemáticas ou en contextos da realidade.	CMCT CCL

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>facer un debuxo, unha táboa, un esquema da situación, ensaio e erro razoado, operacións matemáticas axeitadas etc. Resultados obtidos.</p>	<p>B1.2. Utilizar procesos de razoamento e estratexias de resolución de problemas, realizando os cálculos necesarios e comprobando as solucións obtidas.</p>	<p>MTB1.2.1. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisa as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comproba e interpreta as solucións no contexto da situación, busca outras formas de resolución etc.</p>	<p>CMCT CAA CSIEE</p>
			<p>MTB1.2.2. Utiliza estratexias heurísticas e procesos de razoamento na resolución de problemas.</p>	<p>CMCT CAA CSIEE</p>
			<p>MTB1.2.3. Realiza estimacións e elabora conxecturas sobre os resultados dos problemas a resolver, contrastando a súa validez e valorando a súa utilidade e eficacia.</p>	<p>CMCT CAA CSIEE</p>

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			MTB1.2.4. Identifica e interpreta datos e mensaxes de textos numéricos sinxelos da vida cotiá (facturas, folletos publicitarios, rebaixas...).	CMCT CCL CAA
b g	B1.2. Proposta de pequenas investigacións en contextos numéricos, xeométricos e funcionais.	B1.3. Profundar en problemas resoltos propoñendo pequenas variacións nos datos, outras preguntas etc.	MTB1.3.1. Profunda en problemas unha vez resoltos, analizando a coherencia da solución e buscando outras formas de resolvelos.	CMCT CAA CSIEE
			MTB1.3.2. Formula novos problemas, a partir dun resolto: variando os datos, propoñendo novas preguntas, conectando coa realidade, buscando outros contextos etc.	CMCT CAA CSIEE
g	B1.3. Acercamento ao método de traballo científico mediante o estudo dalgunhas das súas características e a súa práctica en situacións sinxelas.	B1.4. Identificar e resolver problemas da vida cotiá, axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados para a resolución de problemas.	MTB1.4.1. Practica o método científico sendo ordenado, organizado e sistemático.	CMCT CAA
b g	B1.4. Confianza nas propias capacidades para desenvolver actitudes apropiadas e afrontar as dificultades propias do traballo científico.	B1.5. Desenvolver e cultivar as actitudes persoais inherentes ao traballo matemático.	MTB1.5.1. Desenvolve e amosa actitudes axeitadas para o traballo en matemáticas: esforzo, perseveranza, flexibilidade e aceptación da crítica razoada.	CMCT CSC CSIEE

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b g i	<p>B1.5. Utilización de medios tecnolóxicos no proceso de aprendizaxe para obter información, realizar cálculos numéricos, resolver problemas e presentar resultados.</p> <p>B1.6. Integración nas tecnoloxías da información e a comunicación no proceso de aprendizaxe.</p>	<p>B1.6. Utilizar os medios tecnolóxicos de modo habitual no proceso de aprendizaxe, buscando, analizando e seleccionando información relevante en internet ou en outras fontes elaborando documentos propios, facendo exposicións e argumentacións.</p>	<p>MTB1.6.1. Utiliza ferramentas tecnolóxicas para a realización de cálculos numéricos, para aprender e resolver problemas.</p>	<p>CMCT CD CAA</p>
BLOQUE 2. NÚMEROS				
b e g h	<p>B2.1. Números naturais, decimais e fraccións.</p> <p>B2.2. A numeración romana.</p> <p>B2.3. Orde numérica. Utilización dos números ordinais. Comparación de números.</p> <p>B2.4. Nome e grafía dos números de máis de seis cifras.</p> <p>B2.5. Equivalencias entre os elementos do sistema de numeración decimal: unidades, decenas, centenas etc.</p>	<p>B2.1. Ler, escribir e ordenar utilizando razoamentos apropiados, distintos tipos de números (romanos, naturais, fraccións e decimais ata as centésimas).</p>	<p>MTB2.1.1. Identifica os números romanos aplicando o coñecemento á comprensión de datacións.</p>	<p>CMCT CCEC CCL</p>

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>B2.6. O sistema de numeración decimal: valor posicional das cifras.</p> <p>B2.7. O número decimal: décimas e centésimas.</p> <p>B2.8. Fraccións. Representación gráfica.</p> <p>B2.9. Os números decimais: valor de posición.</p>		<p>MTB2.1.2. Le, escribe e ordena en textos numéricos e da vida cotiá, números (naturais, fraccións e decimais ata as centésimas), utilizando razoamentos apropiados e interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p> <p>CCL</p>
b g	B2.10. Descomposición e redondeo de números naturais e decimais	B2.2. Interpretar diferentes tipos de números segundo o seu valor.	<p>MTB2.2.1. Descompón, compón e redondea números naturais e decimais, interpretando o valor de posición de cada unha das súas cifras.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p>
b g	<p>B2.11. Operacións con números naturais: suma, resta, multiplicación e división.</p> <p>B2.12. Identificación e uso dos termos propios da división.</p> <p>B2.13. Propiedades das operacións e relacións entre elas utilizando números naturais.</p> <p>B2.14. Concepto de fracción como relación</p>	<p>B2.3. Operar cos números tendo en conta a xerarquía nas operacións, aplicando as súas propiedades, as estratexias persoais e os diferentes procedementos que se utilizan segundo a natureza do cálculo que se realizará (algoritmos escritos, cálculo mental, tenteo, estimación,</p>	<p>MTB2.3.1. Aplica as propiedades das operacións e as relacións entre elas.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p>
			<p>MTB2.3.2. Realiza sumas e restas de fraccións co mesmo denominador na resolución de problemas contextualizados.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p>

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	<p>entre as partes o todo.</p> <p>B2.15. Operacións con fraccións.</p> <p>B2.16. Operacións con números decimais.</p> <p>B2.17. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división.</p>	<p>calculadora), usando o máis adecuado.</p>	<p>MTB2.3.3. Realiza operacións con números decimais na resolución de problemas contextualizados.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p>
b g i	<p>B2.18. Estimación de resultados.</p> <p>B2.19. Utilización dos algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división.</p> <p>B2.20. Automatización de algoritmos.</p> <p>B2.21. Descomposición de números naturais atendendo ao valor posicional das súas cifras.</p> <p>B2.22. Construción de series ascendentes e descendentes.</p> <p>B2.23. Descomposición de números decimais atendendo ao valor posicional das súas cifras.</p> <p>B2.24. Elaboración e uso de estratexias de cálculo mental.</p> <p>B2.25. Utilización da calculadora.</p>	<p>B2.4. Coñecer, utilizar e automatizar algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións da vida cotiá.</p>	<p>MTB2.4.1. Emprega e automatiza algoritmos estándar de suma, resta, multiplicación e división (de ata dúas cifras) con distintos tipos de números, en comprobación de resultados en contextos de resolución de problemas e en situacións cotiás.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p>
			<p>MTB2.4.2. Constrúe series numéricas, ascendentes e descendentes, de cadencias 2, 10, 100 a partir calquera número e de cadencias 5, 25 e 50 a partir de múltiplos de 5, 25 e 50.</p>	<p>CMCT</p>
			<p>MTB2.4.3. Elabora e emprega estratexias de cálculo mental.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p>
			<p>MTB2.4.4. Estima e redondea o resultado dun cálculo valorando a resposta.</p>	<p>CMCT</p> <p>CAA</p>

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			MTB2.4.5. Emprega a calculadora aplicando as regras dos eu funcionamento para investigar e resolver problemas.	CMCT CAA CD
b g	B2.26. Comprobación de resultados mediante estratexias aritméticas. B2.27. Resolución de problemas da vida cotiá.	B2.5. Identificar, resolver problemas da vida cotiá, adecuados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos adecuados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB2.5.1. Resolve problemas que impliquen o dominio dos contidos traballados, empregando estratexias heurísticas, de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construíndo, argumentando e tomando decisións.	CMCT CAA
			MTB2.5.2. Reflexiona sobre o procedemento aplicado á resolución de problemas revisando as operacións empregadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto e buscando outras formas de resolvelo.	CMCT CAA CSIEE
BLOQUE 3. MEDIDA				

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b e g	B3.1. Elección da unidade máis axeitada para a expresión dunha medida. B3.2. Realización de medicións. B3.3. Estimación de lonxitudes, capacidades e masas de obxectos e espazos coñecidos; elección da unidade e dos instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida.	B3.1. Escoller os instrumentos de medida máis pertinentes en cada caso, estimando a medida de magnitudes de lonxitude, capacidade, masa e tempo facendo previsións razoables.	MTB3.1.1. Estima lonxitudes, capacidades e masas de obxectos e espazos coñecidos elixindo a unidade e os instrumentos máis axeitados para medir e expresar unha medida, explicando de forma oral o proceso seguido e a estratexia utilizada.	CMCT CCL CAA
			MTB3.1.2. Mide con instrumentos, utilizando estratexias e unidades convencionais e non convencionais, elixindo a unidade máis axeitada para a expresión dunha medida.	CMCT CAA
g	B3.4. Comparación e ordenación de medidas dunha mesma magnitude. B3.5. Desenvolvemento de estratexias para medir figuras de maneira exacta e aproximada. B3.6. Sumar e restar medidas de lonxitude, capacidade e masa.	B3.2. Operar con diferentes medidas.	MTB3.2.1. Suma e resta medidas de lonxitude, capacidade e masa en forma simple dando o resultado na unidade determinada de antemán.	CMCT
			MTB3.2.2. Expresa en forma simple a medición da lonxitude, capacidade ou masa dada en forma complexa e viceversa.	CMCT
			MTB3.2.3. Compara e ordena medidas dunha mesma magnitude.	CMCT

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b g	B3.7. Unidades de medida do tempo e as súas relación. B3.8. Equivalencias e transformacións entre horas, minutos e segundos. B3.9. Lectura en reloxos analóxicos e dixitais. B3.10. Cálculos con medidas temporais.	B3.3. Coñecer as unidades de medida do tempo e as súas relación, utilizándoas para resolver problemas da vida diaria.	MTB3.3.1. Resolve problemas da vida diaria utilizando as medidas temporais e as súas relacións.	CMCT CAA
b g	B3.11. O sistema monetario da Unión Europea. Unidade principal: o euro. Valor das diferentes moedas e billetes. B3.12. Múltiplos e submúltiplos do euros. B3.13. Equivalencias entre moedas e billetes.	B3.4. Coñecer o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea.	MTB3.4.1. Coñece a función, o valor e as equivalencias entre as diferentes moedas e billetes do sistema monetario da Unión Europea utilizándoas tanto para resolver problemas en situación reais coma figuradas.	CMCT CAA CSC
BLOQUE 4. XEOMETRÍA				
b g i	B4.1. Formas planas e espaciais: figuras planas: elementos, relación e clasificación. B4.2. Clasificación de triángulos atendendo os seus lados e os seus ángulos.	B4.1. Coñecer as figuras planas; cadrado, rectángulo, romboide, triángulo, trapecio e rombo.	MTB4.1.1. Clasifica triángulos atendendo aos seus lados e aos seus ángulos, identificando as relacións entre os seus lados e entre ángulos.	CMCT CAA
			MTB4.1.2. Utiliza instrumentos de debuxo e ferramentas tecnolóxicas para a construción e exploración de formas xeométricas.	CMCT CD

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b g	<p>B4.3. Clasificación de cuadriláteros atendendo o paralelismo dos seus lados. Clasificación dos paralelepípedos.</p> <p>B4.4. A circunferencia e o círculo. Elementos básicos: centro, raio e diámetro.</p>	<p>B4.2. Utilizar as propiedades das figuras planas para resolver problemas.</p>	<p>MTB4.2.1. Clasifica cuadriláteros atendendo ao paralelismo dos seus lados.</p>	<p>CMCT CAA</p>
			<p>MTB4.2.2. Identifica e diferencia os elementos básicos da circunferencia e círculo: centro, raio e diámetro.</p>	<p>CMCT CAA</p>
b g	<p>B4.5. Identificación e denominación de polígonos atendendo o número de lados.</p> <p>B4.6. Corpos xeométricos: elementos, relación e clasificación.</p> <p>B4.7. Poliedros. Elementos básicos: vértices, caras e arestas. Tipos de poliedros.</p> <p>B4.8. Corpos redondos: cono, cilindro e esfera.</p> <p>B4.9. Regularidades e simetrías: recoñecemento de regularidades.</p>	<p>B4.3. Coñecer as características e aplicalas para clasificar: poliedros, prismas, pirámides, corpos redondos: cono, cilindro e esfera e os seus elementos básicos.</p>	<p>MTB4.3.1. Identifica e nomea polígonos atendendo o número de lados.</p>	<p>CMCT CAA</p>
			<p>MTB4.3.2. Recoñece e identifica poliedros, prismas, pirámides e os seus elementos básicos: vértices, caras e arestas.</p>	<p>CMCT CAA</p>
			<p>MTB4.3.3. Recoñece e identifica corpos redondos: cono, cilindro e esfera e os seus elementos básicos.</p>	<p>CMCT CAA</p>

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b g h	B4.10. Interpretación de representacións espaciais en situacións da vida cotiá.	B4.4. Interpretar representacións espaciais realizadas a partir de sistemas de referencia e de obxectos ou situacións familiares.	MTB4.4.1. Representa a escola, o barrio ou a aldea mediante un plano ou esbozo.	CMCT CAA CSC
b g	B4.11. Resolución de problemas de xeometría relacionados coa vida cotiá.	B4.5. Identificar, resolver problemas da vida cotiá axeitados ao seu nivel, establecendo conexións entre a realidade e as matemáticas e valorando a utilidade dos coñecementos matemáticos axeitados e reflexionando sobre o proceso aplicado para a resolución de problemas.	MTB4.5.1. Resolve problemas xeométricos que impliquen dominio dos contidos traballados, utilizando estratexias heurísticas de razoamento (clasificación, recoñecemento das relacións, uso de exemplos contrarios), creando conxecturas, construindo, argumentando e tomando decisión.	CMCT CAA CSIEE
			MTB4.5.2. Reflexiona sobre o proceso de resolución de problemas: revisando as operacións utilizadas, as unidades dos resultados, comprobando e interpretando as solucións no contexto, propoñendo outras formas de resolvelo.	CMCT CAA
BLOQUE 5. ESTADÍSTICA E PROBABILIDADE				
b g	B5.1. Recollida e clasificación de datos cualitativos e cuantitativos.	B5.1. Recoller e rexistrar unha información cuantificable, utilizando algúns recursos sinxelos de representación gráfica: táboas de datos, bloques de barras, diagramas lineais... comunicando a información.	MTB5.1.1. Identifica datos cualitativos e cuantitativos en situacións familiares.	CMCT CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
b g	B5.2. Análise crítica das informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas.	B5.2. Facer estimacións baseadas na experiencia sobre o resultado (posible, imposible, seguro, máis ou menos probable) de situacións sinxelas nas que interveña o azar e comprobar o dito resultado.	MTB5.2.1. Realiza análise crítica e argumentada sobre as informacións que se presentan mediante gráficas estadísticas.	CMCT CAA
ÁREA	VALORES SOCIAIS E CÍVICOS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. A IDENTIDADE E A DIGNIDADE DA PERSOA				
m k	B1.1. O autoconhecimento. Identificación das características persoais e dos trazos de identidade, as propias capacidades e necesidades. B1.2. Habilidades comunicativas. Expresión de vivencias e sentimentos de forma construtiva.	B1.1. Crear unha imaxe positiva de un mesmo tomando decisións meditadas e responsables, baseadas nun bo autoconceito.	VSCB1.1.1. Expresa a percepción da súa propia identidade relacionando a representación que fai de un mesmo e a imaxe que expresan das demais persoas.	CSC CCL
			VSCB1.1.2. Manifesta verbalmente unha visión positiva das súas propias calidades e limitacións.	CSC CCL CAA
m	B1.3. O autoconceito. A autovaloración; os trazos de personalidade. A autoconciencia emocional. A respectabilidade e a dignidade persoal. O estilo persoal positivo.	B1.2. Construír o estilo persoal baseándose na respectabilidade e na dignidade persoal.	VSCB1.2.1. Razona o sentido do compromiso respecto a un mesmo e ás demais persoas.	CSC CCL CSIEE
			VSCB1.2.2. Actúa de forma respectable e digna.	CSC

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CSIEE
m a	B1.4. As emocións. Identificación, recoñecemento, expresión e verbalización. Causas e consecuencias. Asociación pensamento-emoción. B1.5. O autocontrol. A regulación dos sentimentos. As estratexias de reestruturación cognitiva. A resiliencia.	B1.3. Estructurar un pensamento efectivo e independente empregando as emocións de forma positiva.	VSCB1.3.1. Reflexiona, sintetiza e estrutura os seus pensamentos.	CAA
			VSCB1.3.2. Utiliza estratexias de reestruturación cognitiva, de xeito guiado, sobre situacións da súa realidade.	CAA
			VSCB1.3.3. Aplica o autocontrol á toma de decisións, á negociación e a resolución de conflitos, de xeito guiado.	CSC CSIEE
			VSCB1.3.4. Expresa os seus sentimentos, necesidades e dereitos, á vez que respecta os dos e das demais nas actividades cooperativas.	CSC CSIEE CCL
m b	B1.6. A responsabilidade. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e a ás demais persoas. Valoración do erro como factor de aprendizaxe e mellora.	B1.4. Desenvolver o propio potencial, mantendo unha motivación intrínseca e esforzándose para o logro de éxitos individuais e compartidos.	VSCB1.4.1. Traballa en equipo valorando o esforzo individual e colectivo para a consecución de obxectivos.	CSC CSIEE
			VSCB1.4.2. Asume as súas responsabilidades durante a colaboración.	CSC CSIEE
			VSCB1.4.3 Realiza unha autoavaliación responsable da execución das tarefas.	CSC CAA

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CSIEE
m	B1.7. A autonomía persoal e a autoestima. Seguridade nun mesmo e nunha mesma, iniciativa, autonomía para a acción, confianza nas propias posibilidades. A toma de decisións persoal meditada. Tolerancia á frustración.	B1.5. Adquirir capacidades para tomar decisións de forma independente, manexando as dificultades para superar frustracións e sentimentos negativos ante os problemas.	VSCB1.5.1. Utiliza o pensamento creativo na análise de problemas e na formulación de propostas de actuación.	CSC CSIEE
			VSCB1.5.2. Emprega estratexias para facer fronte á incerteza, ao medo ou ao fracaso.	CSC CSIEE
a	B1.8. A iniciativa. A automotivación. A autoproposta de desafíos.	B1.6. Desenvolver a autonomía e a capacidade de emprendemento para conseguir logros persoais responsabilizándose do ben común.	VSCB1.6.1. Participa na resolución de problemas escolares con seguridade e motivación.	CSIEE CSC
			VSCB1.6.2. Realiza propostas creativas e utiliza as súas competencias para abordar proxectos sobre valores sociais.	CSC CSIEE CCEC
			VSCB1.6.3. Define e formula claramente problemas de convivencia.	CSC CCL
b	B1.9. A Responsabilidade. Causas e consecuencias das accións propias. A	B1.7. Propoñerse desafíos e levarlos a cabo mediante unha toma de decisión	VSCB.1 7.1. Sopesa as consecuencias das súas accións.	CSC CSIEE

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	toma de decisións persoais meditadas: técnicas e recursos. O sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	persoal, meditada e responsable, desenvolvendo un bo sentido do compromiso respecto a un mesmo e aos demais.	VSCB1.7.2. Desenvolve actitudes de respecto e solidariedade cara aos demais en situacións formais e informais da interacción social.	CSC CSIEE
BLOQUE 2. A COMPRESIÓN E O RESPECTO NAS RELACIÓNS INTERPERSOAIS				
m	B2.1. As habilidades de comunicación. A percepción e o emprego do espazo físico na comunicación. Os elementos da comunicación non verbal que favorecen o diálogo: ton de voz e maneira de falar. Adecuación a diferentes contextos.	B2.1. Expresar opinións, sentimentos e emocións, empregando coordinadamente a linguaxe verbal e non verbal.	VSCB2.1.1. Expresar con claridade e coherencia opinións, sentimentos e emocións.	CCL CSC CSIEE
			VSCB2.1.2. Emprega apropiadamente os elementos da comunicación verbal e non verbal, en consonancia cos sentimentos.	CCL CSC
			VSCB2.1.3. Emprega a comunicación verbal en relación coa non verbal en exposicións orais.	CCL CAA CSIEE
			VSCB2.1.4. Expón respectuosamente os argumentos.	CCL CSC
b	B2.2. A comunicación receptiva. A escoita activa. Estratexias da linguaxe oral como instrumento de comunicación:	B2.2. Utilizar habilidades de escoita e o pensamento de perspectiva con empatía.	VSCB2.2.1. Escoita exposicións orais e entende a comunicación desde o punto de vista da persoa que fala.	CSC CCL

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	escoitar, preguntar, argumentar.		VSCB2.2.2. Realiza actividades cooperativas detectando os sentimentos e pensamentos que subxacen no que se está a dicir.	CCL CSC CSIEE
			VSCB2.2.3. Colabora en proxectos grupais escoitando activamente, demostrando interese polas outras persoas.	CAA CSIEE CSC CCL
c m e	B2.3. Os elementos da comunicación que favorecen o diálogo. Iniciación, mantemento e finalización de conversas. Identificación e recoñecemento de hábitos que facilitan e dificultan a comunicación.	B2.3. Iniciar, manter e finalizar conversas cunha maneira de falar adecuada aos interlocutores e ao contexto, tendo en conta os factores que iniben a comunicación para superar barreiras e os que permiten lograr proximidade.	VSCB2.3.1. Comunícase empregando expresións para mellorar a comunicación e facilitar o achegamento co seu interlocutor nas conversas.	CCL CSC
			VSCB2.3.2. Aмосa interese polos seus interlocutores.	CCL CSC
e m	B2.4. A aserción. Exposición e defensa das ideas propias con argumentos fundados e razoables empregando estratexias de comunicación construtivas.	B2.4. Empregar a aserción.	VSCB2.4.1. Expresa abertamente as propias ideas e opinións.	CCL CSC CSIEE
			VSCB2.4.2. Emprega a linguaxe positiva.	CCL CSC

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
m	B2.5. O diálogo. A busca do mellor argumento. A creación de pensamentos compartidos a través do diálogo.	B2.5. Dialogar creando pensamentos compartidos con outras persoas para atopar o mellor argumento.	VSCB2.5.1. Relaciona diferentes ideas e opinións para atopar os seus aspectos comúns.	CCL CSC CAA
c m	B2.6.A intelixencia interpersoal. A empatía: atención, escoita activa, observación e análise de comportamentos. O altruísmo.	B2.6. Establecer relacións interpersoais positivas empregando habilidades sociais.	VSCB2.6.1. Emprega diferentes habilidades sociais.	CSC
			VSCB2.6.2. Participa activamente en actividades grupais e reflexiona sobre a súa contribución á cohesión dos grupos sociais aos que pertence.	CSC CSIEE
a o	B2.7. O respecto, a tolerancia e a valoración do outro. As diferenzas culturais. Análise de situacións na escola e fóra dela que producen sentimentos positivos ou negativos no alumnado. B2.8 A diversidade. Respecto polos costumes e modos de vida diferentes ao propio.	B2.7. Actuar con tolerancia comprendendo e aceptando as diferenzas.	VSCB2.7.1. Respecta e acepta as diferenzas individuais.	CSC
			VSCB2.7.2. Recoñece, identifica e expresa as calidades doutras persoas.	CSC
c m		B2.8. Contribuír á mellora do clima do grupo amosando actitudes cooperativas e establecendo relacións	VSCB2.8.1. Forma parte activa das dinámicas do grupo.	CSC CSIEE

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	B2.9 As condutas solidarias. A disposición de apertura cara aos demais: compartir puntos de vista e sentimentos. As dinámicas de cohesión de grupo.	respectuosas.	VSCB2.8.2. Establece e mantén relacións emocionais amigables, baseadas no intercambio de afecto e a confianza mutua.	CSC CSIEE
BLOQUE 3. A CONVIVENCIA E OS VALORES SOCIAIS				
b m	B3.1. Responsabilidade no exercicio dos dereitos e dos deberes individuais nos grupos nos que se integra e participación nas tarefas e decisión destes. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos de vista e sentimentos.	B3.1. Resolver problemas en colaboración, poñendo de manifesto unha actitude aberta cara aos demais e compartindo puntos de vista e sentimentos.	VSCB3.1.1. Desenvolve proxectos e resolve problemas en colaboración.	CSC CSIEE
			VSCB3.1.2. Pon de manifesto unha actitude aberta cara aos demais compartindo puntos de vista e sentimentos durante a interacción social na aula.	CSC CSIEE
b	B3.2. A interdependencia e a cooperación. A interdependencia positiva e a participación igualitaria. As condutas solidarias. A aceptación incondicional do outro. A resolución de problemas en colaboración. Compensación de carencias dos e das demais. A disposición de apertura cara ao outro, ao compartir puntos de vista e sentimentos. B3.3. Estructuras e técnicas da aprendizaxe	B3.2. Traballar en equipo favorecendo a interdependencia positiva e amosando condutas solidarias.	VSCB3.2.1. Aмосa boa disposición para ofrecer e recibir axuda para a aprendizaxe.	CAA CSIEE CSC
			VSCB3.2.2. Emprega axeitadamente estratexias de axuda entre iguais.	CAA CSIEE CSC
			VSCB3.2.3. Respecta as regras durante o traballo en equipo.	CSC

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	cooperativa.		VSCB3.2.4. Emprega destrezas de interdependencia positiva.	CSC CSIEE CAA
a	B3.4. Valoración da necesidade de normas compartidas que regulan a convivencia frutífera no ámbito social. Elaboración de normas de convivencia da aula e do centro positivas, facilitadoras e asumidas polo grupo e pola comunidade.	B3.3. Implicarse na elaboración e no respecto das normas da comunidade educativa empregando o sistema de valores persoal que constrúe a partir dos valores universais.	VSCB3.3.1. Percibe e verbaliza a necesidade de que existan normas de convivencia nos diferentes espazos de interacción social	CCL CSC
			VSCB3.3.2. Participa na elaboración das normas da aula.	CCL CSC CSIEE
			VSCB3.3.3. Respecta as normas do centro escolar.	CSC
c m	B3.5. A resolución de conflitos. A linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais. As fases da mediación formal. A transformación do conflito en oportunidade.	B3.4. Participar activamente na vida cívica de forma pacífica e democrática transformando o conflito en oportunidade, coñecendo e empregando as fases da mediación e usando a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos, intencións e posicionamentos persoais.	VSCB3.4.1. Resolve os conflitos de modo construtivo, con axuda dunha persoa adulta.	CSC CSIEE
			VSCB3.4.2. Manexa a linguaxe positiva na comunicación de pensamentos e intencións nas relacións interpersoais.	CCL CSC
			VSCB3.4.3. Analiza as emocións, sentimentos e posibles pensamentos das partes en conflito.	CSC CSIEE

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
a	B3.6. Identificación, recoñecemento e valoración dos dereitos de todos os nenos e de todas as nenas do mundo recoñecidos nas declaracións universais, no Estatuto de autonomía de Galicia e na Constitución española.	B3.5. Comprender a importancia dos dereitos da infancia, valorando as condutas que os protexen.	VSCB3.5.1. Argumenta a necesidade de protexer os dereitos básicos da infancia.	CSC CCL
			VSCB3.5.2. Xustifica a importancia de que todos os nenos e nenas reciban axuda.	CSC
			VSCB3.5.3. Razona as consecuencias da explotación infantil e a trata de nenos e nenas.	CSC CSIEE
a d	B3.7. Os valores cívicos e o exercicio dos dereitos e deberes nas situacións de convivencia no contorno inmediato entre iguais. B3.8. Dereitos dos nenos e das nenas. Relacións entre dereitos e deberes. Recoñecemento do seu carácter universal para todos os homes e as mulleres, sen discriminación. B3.9. Realización e interpretación de gráficos sinxelos.	B3.6. Comprender a correlación entre dereitos e deberes, valorando situacións reais en relación aos dereitos da infancia e respectando a igualdade de dereitos de nenos e nenas no contexto social.	VSCB3.6.1. Expón verbalmente a correlación entre dereitos e deberes.	CSC CCL
			VSCB3.6.2. Razona a valoración de situacións reais expostas en internet, en relación aos dereitos da infancia.	CSC CD CCL
			VSCB3.6.3. Expón mediante traballos de libre creación as conclusións da súa análise crítica das diferenzas na asignación de tarefas e responsabilidades na familia e na comunidade escolar en función do sexo.	CSC CCEC CCL CD CMCT CSIEE

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Objetivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
d m	B3.10. As diferenzas de sexo como un elemento enriquecedor. Análise das medidas que contribúen a un equilibrio de xénero e a unha auténtica igualdade de oportunidades. Valoración da igualdade de dereitos de homes e de mulleres na familia e no mundo laboral e social.	B3.7. Comprender e valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia, argumentando en base a procesos de reflexión, síntese e estruturación.	VSCB3.7.1. Expón de forma argumentada a importancia de valorar a igualdade de dereitos de homes e mulleres, a corresponsabilidade nas tarefas domésticas e o coidado da familia.	CSC CCL
			VSCB3.7.2. Realiza traballos de libre creación investigando casos de falta de corresponsabilidade no coidado da familia presentados nos medios de comunicación.	CSC CD CCL CCEC CSIEE
h o	B3.11. A repercusión social, no presente e no futuro, de accións individuais e colectivas. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas de coidado do medio e promoción de formas de vida saudables.	B3.8. Realiza un uso responsable dos bens da natureza, comprendendo e interpretando sucesos, analizando causas e predicindo consecuencias.	VSCB3.8.1. Amona interese pola natureza que o rodea e séntese parte integrante dela.	CSC
			VSCB3.8.2. Razona os motivos da conservación dos bens naturais.	CSC CCL
			VSCB3.8.3. Propón iniciativas para participar no uso adecuado de bens naturais razoando os motivos.	CSC CSIEE
N	B3.12. A educación viaria. Respecto cara ás normas de mobilidade viaria. Identificación das causas e grupos de	B3.9. Valorar as normas de seguridade viaria, analizando as causas e consecuencias dos accidentes de	VSCB3.9.1. Colabora en campañas escolares sobre a importancia do respecto das normas de educación viaria.	CSC CSIEE

ÁREA	MATEMÁTICAS		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	risco nos accidentes de tráfico.	tráfico.	VSCB3.9.2. Investiga sobre as principais causas dos accidentes de tráfico coa axuda das novas tecnoloxías.	CSC CD CAA
	B3.13. Identificación de actitudes e de estratexias persoais e colectivas que contribúen a consolidar condutas e hábitos viarios correctos.		VSCB3.9.3. Expón as consecuencias de diferentes accidentes de tráfico.	CSC CCL CMCT CD

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
BLOQUE 1. EDUCACIÓN AUDIOVISUAL				
e j b	<p>B1.1. Comunicación das apreciacións obtidas por observación.</p> <p>B1.2. Elaboración de carteis con diversa información aplicando os coñecementos plásticos adquiridos.</p> <p>B1.3. Creación de imaxes para textos dados para secuenciar unha historia (romance, cantiga, ...).</p>	<p>B1.1. Aproximarse á lectura, análise e interpretación da arte e as imaxes fixas e en movemento nos seus contextos culturais e históricos, comprendendo, de maneira crítica, o significado e función social, sendo capaz de elaborar imaxes novas a partir dos coñecementos adquiridos.</p>	<p>EPB1.1.1. Analiza, de maneira sinxela e utilizando a terminoloxía axeitada, imaxes fixas atendendo ao tamaño, formato, elementos básicos (puntos, rectas, planos, cores, luz, función, ...).</p>	<p>CCEC</p> <p>CCL</p> <p>CAA</p>
			<p>EPB1.1.2. Elabora carteis con diversa información considerando os conceptos de tamaño, equilibrio, proporción e cor, e engadindo textos utilizando a tipografía máis axeitada á súa función.</p>	<p>CCL</p> <p>CAA</p> <p>CCEC</p>
			<p>EPB1.1.3. Secuencia unha historia en diferentes viñetas nas que incorpora imaxes e textos seguindo o patrón do cómic.</p>	<p>CCEC</p> <p>CCL</p> <p>CAA</p>
			<p>EPB1.1.4. Interpreta e comenta, de forma oral e escrita, o contido das imaxes dunha obra artística concreta.</p>	<p>CCL</p> <p>CCEC</p> <p>CSC</p>

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
j b	<p>B1.4. Observación de materiais empregados nas obras plásticas.</p> <p>B1.5. Valoración do coñecemento de diferentes códigos artísticos como medios de expresión de sentimentos e ideas.</p> <p>B1.6. Clasificación de texturas e tonalidades, e apreciación de formas naturais e artificiais, exploradas desde diferentes ángulos e posicións.</p>	<p>B1.2. Recoñecer e identificar as formas naturais e artificiais, as texturas, os códigos e as técnicas básicas das obras plásticas, e expresar as súas diferenzas.</p>	<p>EPB1.2.1. Representa formas naturais e artificiais presentes no contexto, utilizando instrumentos, técnicas e materiais adecuados na súa obra persoal.</p>	<p>CCEC</p> <p>CSIEE</p>
			<p>EPB1.2.2. Clasifica texturas, formas e cores, atendendo a distintos criterios (similitude, diferenza, tacto, dureza etc.)</p>	<p>CCEC</p> <p>CCL</p>
			<p>EPB1.2.3. Identifica a influencia dos fondos de cor.</p>	<p>CCEC</p>
			<p>EPB1.2.4. Recoñece e interpreta de forma oral e escrita o contido das imaxes nunha obra artística.</p>	<p>CCL</p> <p>CCEC</p> <p>CSC</p>
			<p>EPB1.2.5. Identifica as formas de representar a figura humana nas obras.</p>	<p>CCL</p> <p>CMCCT</p>
j e i	<p>B1.7. Interese por procurar información sobre as producións artísticas e por comentalas.</p> <p>B1.8. Indagación sobre as calidades de diferentes materiais e uso que se fai deles en distintas representacións.</p> <p>B1.9. Uso dos recursos dixitais na procura da información.</p>	<p>B1.3. Identificar determinados/as artistas e amosar interese por coñecer as formas de expresión das súas obras máis representativas.</p>	<p>EPB1.3.1. Describe profesións relacionadas coas artes plásticas e visuais.</p>	<p>CCL</p> <p>CCEC</p> <p>CSC</p>
			<p>EPB1.3.2. Procura información sobre artistas plásticos/as da propia cultura ou alleos, en relación coas características da súa obra.</p>	<p>CCL</p> <p>CCEC</p> <p>CSC</p>

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CD
			EPB1.3.3. Expresa as sensacións e as apreciacións persoais sobre as obras plásticas dun autor ou dunha autora cun criterio artístico.	CCL CCEC CSIEE CD
j e b	B1.10. Valoración do contido informativo que as imaxes proporcionan. B1.11. Comunicación das apreciacións obtidas dunha imaxe. B1.12. Observación de elementos para estudo de escalas e proporcións. B1.13. Indagación sobre as maneiras de representar o espazo.	B1.4. Interpretar o contido das imaxes e das representacións do espazo presentes no contexto, identificando as posicións dos elementos plásticos no espazo.	EPB1.4.1. Interpreta e valora a información obtida de imaxes no contexto social, e elabora e comunica informacións básicas.	CCL CAA CCEC
			EPB1.4.2. Identifica a posición dos elementos plásticos tendo en conta técnicas espaciais.	CCEC CSC CMCCT
BLOQUE 2. EXPRESIÓN ARTÍSTICA				

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
j b	<p>B2.1. Procura das posibilidades da cor en contrastes, variacións e combinacións, apreciando os resultados sobre diferentes soportes.</p> <p>B2.2. Uso de diferentes texturas para as representacións (area, tecidos, papel etc.).</p> <p>B2.3. Exploración das calidades dos materiais e o tratamento non convencional destes (pintura espaxada, por chorro etc.).</p> <p>B2.4. Emprego de distintos soportes nas creacións.</p> <p>B2.5. Curiosidade por coñecer as posibilidades plásticas dos materiais.</p> <p>B2.6. Construción de móbiles, estruturas e volume.</p> <p>B2.7. Construción de estruturas sinxelas para representacións teatrais.</p>	<p>B2.1. Coñecer e utilizar materiais, técnicas e códigos diversos que se utilizan nas producións artísticas.</p>	EPB2.1.1. Representa formas naturais e artificiais con diferentes formas, cores, texturas e materiais.	CCEC
			EPB2.1.2. Consegue dar sensación de profundidade e volume ás súas creacións.	CCEC CSIEE
			EPB2.1.3. Utiliza as cores, as mesturas e a tonalidade con sentido estético, de forma cada vez máis autónoma.	CCEC CSIEE
			EPB2.1.4. Realiza unha obra con materiais téxtiles de refugo.	CSIEE CCEC
			EPB2.1.5. Experimenta con materiais e texturas para creacións orixinais, integrándoos de diferentes maneiras.	CAA CCEC
			EPB2.1.6. Utiliza ceras, rotuladores, tintas, plumas etc. para os debuxos usando liñas grosas, finas, sombras, manchas etc.	CCEC CSIEE
			EPB2.1.7. Representa obxectos coa técnica da esfumaxe.	CCEC
			EPB2.1.8. Utiliza e mestura técnicas (acuarela, témperas etc.) con finalidade estética.	CCEC CSIEE

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			EPB2.1.9. Identifica as formas en que está representada a figura humana nas obras plásticas.	CCEC CSC
			EPB2.1.10. Representa imaxes usando diferentes características da cor.	CCEC
			EPB2.1.11. Utiliza diferentes materiais e texturas (arxila, tecidos, papel etc.) para as súas creacións plásticas.	CCEC CSIEE
			EPB2.1.12. Recorta, encarta e pega con precisión, con distintos materiais e texturas, creando formas tridimensionais.	CCEC
j g b	B2.8. Experimentación das dimensións e das proporcións dunha mesma forma en diferentes posicións.	B2.2. Realizar composicións plásticas con figuras xeométricas, manexando ferramentas básicas de precisión e utilizando escalas e proporcións.	EPB2.2.1. Utiliza a cuadrícula como un elemento que estrutura o espazo gráfico.	CCEC CMCCT
	B2.9. Experimentación das posibilidades de representación con liñas grosas, finas, continuas, descontinuas e xeométricas.		EPB2.2.2. Traza formas xeométricas con precisión, coa axuda das ferramentas básicas (regra, escuadro e cartabón).	CCEC CMCCT
	B2.10. Realización de fotografías: enfoque e planos.		EPB2.2.3. Aplica nocións métricas e de perspectiva á construción de estruturas e á transformación do espazo.	CCEC CSIEE
	B2.11. Aplicación en producións propias de aspectos observados en obras artísticas.		EPB2.2.4. Realiza trazados con precisión utilizando ferramentas básicas.	CCEC CMCCT
	B2.12. Utilización de recursos dixitais e			

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	audiovisuais para a elaboración de obras artísticas.		EPB2.2.5. Manexa e utiliza escalas e proporcións axeitadas para representar obxectos.	CCEC CMCCT
			EPB2.2.6. Realiza composicións plásticas con figuras xeométricas, apreciando o valor expresivo da cor.	CCEC CSIEE
			EPB2.2.7. Debuxa persoas e obxectos a través dun eixe de simetría.	CCEC CMCCT
i j b d	B2.13. Compilación impresa e dixital sobre manifestacións artísticas. B2.14. Interese pola procura da información artística. B2.15. Interpretación da información. B2.16. Inicio no uso dos medios audiovisuais e dixitais para a creación de obras plásticas.	B2.3. Utilizar e manexar as novas tecnoloxías da información e da comunicación como medio de información, investigación e deseño.	EPB2.3.1. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos para obter información sobre o contexto artístico e cultural para as súas producións.	CCEC CD
			EPB2.3.2. Coñece e utiliza recursos tecnolóxicos básicos para a elaboración das propias creacións.	CCEC CD CAA
			EPB2.3.3. Procura imaxes en soporte dixital para as organizar e as transformar nunha produción propia (novela, historieta, cartel, mural, esquematización dunha lección da clase etc.).	CD CAA
			EPB2.3.4. Utiliza as tecnoloxías da información e da comunicación para coñecer expresións artísticas e culturais dos pobos do mundo.	CSC CCEC

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
				CD
b j	B2.17. Establecemento de ordes e pautas para seguir. B2.18. Interese por axustar o proceso creativo ás intencións previstas, mediante bosquejos ou deseños.	B2.4. Utilizar recursos bibliográficos, dos medios de comunicación e da internet para obter información que lle sirva para planificar e organizar os procesos creativos, así como para coñecer e intercambiar informacións con outro alumnado.	EPB2.4.1. Organiza e planifica o seu propio proceso creativo partindo da idea, recollendo información bibliográfica, dos medios de comunicación ou da internet, desenvolvéndoa en esbozos e elixindo os que mellor se adecúan aos seus propósitos na obra final, sen utilizar elementos estereotipados, sendo capaz de compartir cos compañeiros e compañeiras o proceso e o produto final obtido.	CSIEE CAA CSC
			EPB2.4.2. Elabora bosquejos e deseños para axustar o proceso de creación individual ou en grupo, e presenta os traballos con orde e limpeza.	CSIEE CAA CCEC
a b j	B2.19. Uso responsable de instrumentos, materiais e espazos. B2.20. Selección axeitada de materiais e espazos.	B2.5. Coidar e usar correctamente os materiais, os instrumentos e os espazos,	EPB2.5.1. Desenvolve hábitos de orde e limpeza, e usa de forma responsable e axeitada os materiais, os instrumentos e os espazos.	CSC CSIEE
			EPB2.5.2. Presenta as tarefas con orde e limpeza, respectando as normas e as indicacións establecidas, e crea hábitos de traballo.	CSC CSIEE CCEC CAA

ÁREA	EDUCACIÓN ARTÍSTICA (EDUCACIÓN PLÁSTICA)		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
			EPB2.5.3. Selecciona e utiliza as materias de forma apropiada e responsable, segundo as súas posibilidades plásticas e os resultados marcados.	CCEC CSIEE

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
BLOQUE 1. COMUNICACIÓN ORAL: FALAR E ESCOITAR					
a e	B1.1. Comprensión de textos orais procedentes da radio, da televisión ou da internet, con especial incidencia na noticia, para obter información xeral sobre feitos e acontecementos que resulten significativos e elaboración dun resumo.	B1.1. Comprender o sentido global de textos orais informativos dos medios de comunicación audiovisuais emitidos con claridade, de xeito directo e estilo sinxelo.	LGB1.1.1. Comprende as ideas principais dun texto xornalístico oral informativo dos medios de comunicación audiovisual, emitido de xeito claro, directo e sinxelo.	CCL CAA	
			LGB1.1.2. Elabora un breve resumo dun texto oral.	CCL CSC	
b d e i o	B1.2. Uso guiado de documentos audiovisuais para obter e relacionar informacións relevantes para aprender.	B1.2. Utilizar de xeito guiado documentos audiovisuais valorándoos como instrumento de aprendizaxe.	LGB1.2.1. Accede de xeito guiado a documentos, audiovisuais e dixitais para obter a información necesaria para realizar traballos ou completar información.	CCL CD CAA CSC	
a b c e o	B1.3. Comprensión e produción de textos orais breves para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián, de carácter informal (conversas entre iguais e no equipo de traballo) e dun maior grao de formalización (exposicións da clase ou debates).	B1.3. Comprender e producir textos orais propios do uso cotián ou do ámbito académico.	LGB1.3.1. Participa nunha conversa entre iguais, comprendendo o que di o interlocutor e intervindo coas propostas propias.	CCL CAA CSC CSEIEE	
			LGB1.3.2. Sigue unha exposición da clase e extrae o sentido global.	CCL CAA	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
			LGB1.3.3. Elabora e produce textos orais (explicacións sinxelas, exposicións, narracións...) presentando coherentemente a secuencia de ideas, feitos, vivencias e as súas opinións e preferencias, utilizando o dicionario se é preciso.	CCL CSIEE CAA	
			LGB1.3.4. Participa no traballo en grupo, así como nos debates.	CCL CSIEE CAA CCL	
a c e	B1.4. Actitude de escoita adecuada e respecto das de quen fala sen interrupcións inadecuadas.	B1.4. Manter unha actitude de escoita activa, deixando falar os demais, sen anticiparse ao que van dicir e respectando as súas opinións.	LGB1.4.1. Atende as intervencións dos e das demais en actos de fala orais, sen interromper.	CCL CSC	
			LGB1.4.2. Respecta as opinións da persoa que fala.	CCL CSC	
a c d e o	B1.5. Participación e cooperación nas situacións comunicativas habituais (informacións, conversas reguladoras da convivencia, debates, discusións ou instrucións) con valoración e respecto das normas que rexen a interacción oral (petición e quendas de palabra, mantemento do tema, respecto ás opinións das demais persoas, papeis diversos no intercambio comunicativo, ton de voz, posturas e xestos	B1.5. Participar nas diversas situacións de intercambio oral que se producen na aula amosando valoración e respecto polas normas que rexen a interacción oral.	LGB1.5.1. Respecta as quendas de palabra nos intercambios orais.	CCL CSC CAA	
			LGB1.5.2. Respecta as opinións das persoas participantes nos intercambios orais e é consciente da posibilidade de empregar a lingua galega en calquera intercambio oral dentro da escola ou fóra dela.	CCL CSC CCEC	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
	a b e o		adecuados).	
			LGB1.5.3. Emprega unha postura e xestualidade adaptada ao discurso, para reforzalo e facilitar a súa comprensión.	CCL CSC CCEC
			LGB1.5.4. Exprésase cunha pronuncia e dicción correctas: articulación e volume.	CCL CSC CCEC
			LGB1.5.5. Participa na conversa formulando e contestando preguntas.	CCL CSC CCEC CAA
			LGB1.6.1. Planifica e elabora un discurso oral coherente, na secuencia de ideas ou feitos utilizando un vocabulario adecuado á súa idade.	CCL CAA
			LGB1.6.2. Elaboro un discurso oral cohesivo, utilizando algúns nexos básicos.	CCL
			LGB1.6.3. Aмосa un discurso oral claro, cunha pronuncia e entoación axeitada e propia da lingua galega.	CCL CCEC
			B1.6. Uso de estratexias elementais para comprender e facer comprender as mensaxes orais: ton de voz, entoación, xestualidade e uso de nexos básicos.	
			B1.6. Aмосar interese por expresarse en público coherentemente, usando nexos básicos adecuados e presentando estratexias elementais para facer comprender a mensaxe.	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
b e i o	B1.7. Produción de textos orais propios dos medios de comunicación social mediante simulación para ofrecer e compartir información e opinión.	B1.7. Elaborar textos sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación.	LGB1.7.1. Elabora textos sinxelos propios dos medios de comunicación mediante simulación.	CCL CD CAA CSIEE CSC	
d e	B1.8. Utilización de estratexias para potenciar a expresividade das mensaxes orais.	B1.8. Reforzar a eficacia comunicativa das súas mensaxes orais, coa utilización de elementos propios da linguaxe xestual.	LGB1.8.1. Utiliza a expresividade corporal para reforzar o sentido das súas producións orais.	CCL CCEC CSC CAA	
b d e o	B1.9. Actitude de cooperación e de respecto en situacións de aprendizaxe compartida.	B1.9. Amosar respecto e cooperación nas situacións de aprendizaxe en grupo.	LGB1.9.1. Amosa respecto ás ideas dos e das demais e contribúe ao traballo en grupo.	CCL CAA CSIEE	
e	B1.10. Interese por expresarse oralmente coa pronuncia e coa entoación adecuadas.	B1.10. Interesarse por amosar unha pronuncia e entoación adecuadas.	LGB1.10.1. Interésase por expresarse oralmente coa pronuncia e entoación adecuada a cada acto comunicativo.	CCL CAA CCEC CSIEE	
a d	B1.11. Uso, dunha forma xeral, dunha linguaxe non discriminatoria e respectuosa coas	B1.11. Usar, dunha forma xeral, unha linguaxe non discriminatoria e	LGB1.11.1. Usa, dunha forma xeral, unha linguaxe non sexista.	CCL CSC	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
e o	diferenzas.	respectuosa coas diferenzas.	LGB1.11.2. Usa, de maneira xeral, unha linguaxe respectuosa coas diferenzas.	CCL	CSC
a d e o	B1.12. Recoñecemento das variedades lingüísticas de carácter xeográfico en textos orais, sinalando as diferenzas fonéticas e morfolóxicas e léxicas máis evidentes.	B1.12. Identificar variedades lingüísticas de carácter xeográfico en textos orais, sinalando as diferenzas fonéticas, morfolóxicas e léxicas máis evidentes.	LGB1.12.1. Identifica diferenzas fonéticas e morfolóxicas moi evidentes en textos orais caracterizados pola súa orixe xeográfica.	CCL	CCEC
			LGB1.12.2. Valora por igual as distintas variedades xeográficas da lingua galega e o estándar como variante unificadora.	CCL	CSC CCEC
a d e o	B1.13. Identificación da lingua galega con diversos contextos de uso oral da lingua: en diferentes ámbitos profesionais e públicos (sanidade, educación, medios de comunicación, comercios...) e en conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	B1.13. Identificar a lingua galega con diversos contextos de uso oral.	LGB1.13.1. Identifica o uso oral da lingua galega con diversos contextos profesionais: sanidade, educación, medios de comunicación, todo tipo de comercios.	CCL	CCEC
			LGB1.13.2. Recoñece a validez da lingua galega para conversas con persoas coñecidas ou descoñecidas.	CCL	CCEC CSC
BLOQUE 2. COMUNICACIÓN ESCRITA: LER					
b e l	B2.1. Comprensión da información relevante en textos das situacións cotiás de relación social: correspondencia escolar, normas da clase, normas do comedor, normas do transporte e	B2.1. Comprender, localizar e seleccionar información explícita en textos escritos de soportes variados (web infantís, libros, carteis).	LGB2.1.1. Comprende a información relevante en textos propios de situacións cotiás e dos medios de comunicación social nos que esta se amose de forma evidente.	CCL	CD CSC

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
j o	<p>regras de xogos.</p> <p>B2.2. Comprensión de información xeral en textos procedentes dos medios de comunicación social (incluídas web infantís) con especial incidencia na noticia e nas cartas á dirección do xornal, localizando informacións destacadas en portadas, titulares, subtítulos, entradas.</p> <p>B2.3. Comprensión de información relevante en textos para aprender e para informarse, tanto os producidos con finalidade didáctica como os de uso cotián (folletos descrições, instrucións e explicacións).</p>		LGB2.1.2. Identifica as ideas principais dun texto (narrativo, descritivo, expositivo) adecuado á súa idade.	CCL	
			LGB2.1.3. Busca, localiza e selecciona información concreta dun texto sinxelo, adecuado á súa idade.	CCL CAA CSIEE	
			LGB2.1.4. Interpreta, personificacións, hipérboles e ironías evidentes, en textos de dificultade adecuada á súa idade.	CCL CAA CSIEE	
			LGB2.1.5. Identifica a estrutura xeral dun texto e recoñece algúns mecanismos de cohesión (repeticións, sinónimos, anáforas pronominais sinxelas).	CCL	
			LGB2.1.6. Emprega o dicionario para resolver as dúbidas de vocabulario que atopa nos textos.	CCL CAA CSIEE	
			LGB2.1.7. Fai unha lectura rápida, selectiva ou integral en función das necesidades de cada momento.	CCL CAA CSIEE	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
b e	B2.4. Interpretación de esquemas, gráficos e ilustracións relacionadas co contido principal do texto que acompañan.	B2.2. Interpretar e comprender, de maneira xeral, a información procedente de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións en textos.	LGB2.2.1. Interpreta e comprende, de maneira xeral, a información de gráficos, esquemas sinxelos e ilustracións, relacionando esta co contido do texto que acompañan.	CCL CAA CSC CSIEE CMCT	
b e	B2.5. Subliñado, esquematización e resumo da información relevante dun texto sinxelo.	B2.3. Realizar o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo e esquematizar e resumir o seu contido.	LGB2.3.1. Realiza o subliñado das ideas principais dun texto sinxelo.	CCL CAA	
			LGB2.3.2. Esquematiza as ideas dun texto sinxelo, indicando as ideas principais.	CCL CAA	
			LGB2.3.3. Realiza o resumo dun texto sinxelo.	CCL CAA	
b e	B2.6. Introducción ás estratexias de control do proceso lector (anticipación, formulación de hipóteses, relectura...).	B2.4. Utilizar, de maneira xeral, estratexias para mellorar a lectura.	LGB2.4.1. Deduce, de maneira xeral, o posible contido dun texto antes de lelo, axudándose do título e as ilustracións.	CCL CAA CSIEE	
			LGB2.4.2. Relé un texto e marca as palabras clave para acadar a comprensión, cando é preciso.	CCL CAA CSIEE	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
b e i	B2.7. Uso dirixido das tecnoloxías da información e das bibliotecas para obter informacións relevantes para realizar as súas tarefas.	B2.5. Utilizar as tecnoloxías da información para obter información necesaria para a realización das súas tarefas.	LGB2.5.1. Utiliza, de forma guiada, as tecnoloxías da información para obter información.	CCL CD CAA	
			LGB2.5.2. Utiliza dicionarios dixitais para interpretar a información dun texto.	CCL CAA CD CSIEE	
a b e	B2.8. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta, de textos en galego adaptados aos seus intereses. B2.9. Dramatización e lectura dramatizada de textos literarios e non literarios.	B2.6. Ler, en silencio ou en voz alta, textos en galego adaptados aos seus intereses.	LGB2.6.1. Descodifica sen dificultade as palabras.	CCL CAA	
			LGB2.6.2. Le textos en voz alta, sen dificultade e coa velocidade adecuada.	CCL	
			LGB2.6.3. Le textos, adaptados á súa idade e aos seus intereses, en silencio e sen dificultade.	CCL	
			LGB2.6.4. Fai lecturas dramatizadas de textos.	CCL CSC	
a b e	B2.10. Coñecemento do funcionamento da biblioteca da aula e do centro, así como as virtuais e participación en actividades literarias.	B2.7. Coñecer o funcionamento da bibliotecas de aula, centro, así como as virtuais, colaborando no seu	LGB2.7.1. Usa a biblioteca de aula con certa autonomía, para obter datos e informacións, e colabora no seu coidado e mellora.	CCL CAA CSC	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
i		coidado e mellora, e participar en actividades literarias.	LGB2.7.2. Identifica o funcionamento da biblioteca de aula, de centro, así como as virtuais e colabora no seu coidado e mellora.	CCL CAA CSC	
			LGB2.7.3. Participa en actividades literarias do centro.	CCL CSC CCEC	
a b e	B2.11. Mantemento adecuado e ampliación da biblioteca persoal.	B2.8. Ter interese por ter unha biblioteca propia.	LGB2.8.1. Aмосa interese pola conservación e organización dos seus libros.	CCL CAA CSC	
a b e o	B2.12. Interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e como medio de comunicación de experiencias.	B2.9. Aмосar interese polos textos escritos como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	LGB2.9.1. Aмосa interese pola lectura como fonte de aprendizaxe e medio de comunicación.	CCL CAA CSC CCEC	
a b e m	B2.13. Desenvolvemento da autonomía lectora, da capacidade de elección de temas e de textos e de expresión das preferencias persoais.	B2.10. Aмосar certa autonomía lectora e capacidade de selección de textos do seu interese, así como ser quen de expresar preferencias.	LGB2.10.1. Aмосa certa autonomía lectora e capacidade de seleccionar textos do seu interese.	CCL	
			LGB2.10.2. Expresa, de maneira sinxela, opinións e valoracións sobre as lecturas feitas.	CCL CSC CAA CSIEE	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
BLOQUE 3. COMUNICACIÓN ESCRITA: ESCRIBIR					
a b e	B3.1. Uso, de maneira xeral, das estratexias de planificación, de textualización e revisión como partes do proceso escritor.	B3.1. Usar, de maneira xeral, as estratexias de planificación, textualización e revisión do texto.	LGB3.1.1. Planifica a elaboración do texto, antes de comezar a escribir, xerando ideas, seleccionando e estruturando a información.	CCL CSIEE CAA	
			LGB3.1.2. Elabora o texto cunha estrutura definida, con coherencia xeral e de xeito creativo.	CCL CAA CSIEE	
			LGB3.1.3. Aplica, de forma xeral, os signos de puntuación (punto, coma, punto e coma, dous puntos, puntos suspensivos, signos de exclamación e interrogación).	CCL	
			LGB3.1.4. Aplica, de maneira xeral, a norma lingüística: ortografía, acentuación, léxico, morfosintaxe.	CCL CSC CCEC	
			LGB3.1.5. Escribe textos propios seguindo o proceso de planificación, redacción, revisión e elabora borradores.	CCL CAA CSIEE	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
			LGB3.1.6. Usa o dicionario durante a elaboración de textos.	CCL CAA CSIEE	
a b e i o	B3.2. Composición de textos propios de situacións cotiás de relación social (correspondencia básica, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, solicitudes, instrucións) de acordo coas características propias destes xéneros. B3.3. Composición de textos de información e de opinión moi sinxelos, característicos dos medios de comunicación social, sobre acontecementos significativos, con especial incidencia na noticia e nas cartas á dirección do xornal, en situacións reais ou simuladas.	B3.2. Crear textos sinxelos de diferente tipoloxía que permitan narrar, describir e resumir emocións e informacións relacionadas con situacións cotiás e aqueles que sexan característicos dos medios de comunicación.	LGB3.2.1. Elabora, en diferentes soportes, textos propios da vida cotiá e académica, imitando modelos: cartas e correos electrónicos, mensaxes curtas, normas de convivencia, avisos, instrucións...	CCL CAA CD	
			LGB3.2.2. Redacta textos sinxelos xornalísticos (noticias) e publicitarios (anuncios e carteis).	CCL CSC CCEC CAA	
			LGB3.2.3. Elabora diferentes tipos de textos (narrativos, expositivos, descritivos) seguindo un guión establecido.	CCL CAA	
			LGB3.2.4. Escribe textos coherentes empregando algúns elementos de cohesión.	CCL CSC CCEC	
			LGB3.2.5. Resume o contido de textos sinxelos propios do ámbito da vida persoal ou familiar ou dos medios de comunicación.	CCL CSC	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
				CAA	
b e	B3.4. Produción de textos relacionados co ámbito académico para obter, organizar e comunicar información (cuestionarios, resumos, informes sinxelos, descricións, explicacións).	B3.3. Elaborar textos do ámbito académico para obter, organizar e comunicar información.	LGB3.3.1. Elabora por escrito textos moi sinxelos do ámbito académico (cuestionarios, resumos, informes sinxelos, descricións, explicacións...) para obter, organizar e comunicar información.	CCL CAA CSIEE	
a b e j o	B3.5. Creación de textos sinxelos utilizando a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	B3.4. Elaborar textos sinxelos que combinen a linguaxe verbal e a non verbal.	LGB3.4.1. Elabora textos sinxelos que combinan a linguaxe verbal e non verbal: carteis publicitarios, anuncios, cómic.	CCL CSC CCEC CAA CSIEE	
b d e i j	B3.6. Uso guiado de programas informáticos de procesamento de textos.	B3.5. Usar, de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	LGB3.5.1. Usa, de xeito guiado, programas informáticos de procesamento de texto.	CCL CD CAA CSIEE	
b e i j	B3.7. Utilización de elementos gráficos e paratextuais, con grao crecente de dificultade, para facilitar a comprensión (ilustracións, subliñados, gráficos, tipografía) e ilustrar o seu contido.	B3.6. Utilizar recursos gráficos e paratextuais que faciliten a comprensión dos textos.	LGB3.6.1. Usa recursos sinxelos gráficos e paratextuais (ilustracións, subliñados, gráficos e tipografía) para facilitar a comprensión dos textos e ilustrar o seu contido.	CCL CD CSIEE	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
a b e i	B3.8. Interese polo coidado e a presentación dos textos escritos e respecto pola norma ortográfica. B3.9. Valoración da escritura como instrumento de relación social, de obtención e de reelaboración da información e dos coñecementos.	B3.7. Coidar a presentación dos traballos escritos en calquera soporte e valorar a lingua escrita como medio de comunicación.	LGB3.7.1. Coida a presentación dos textos seguindo as normas básicas de presentación establecidas: marxes, disposición no papel, limpeza, calidade caligráfica, interliñado... en calquera soporte.	CCL CD CAA	
			LGB3.7.2. Valora a lingua escrita como medio de comunicación e como medio de obtención e coñecemento.	CCL CSC	
BLOQUE 4. COÑECEMENTO DA LINGUA					
e	B4.1. Uso e identificación intuitiva da terminoloxía seguinte nas actividades de produción e interpretación: denominación dos textos traballados; enunciado, palabra e sílaba, xénero e número, determinantes, cuantificadores, tempos verbais (pasado, presente e futuro).	B4.1. Utilizar terminoloxía lingüística e gramatical básica, como apoio á comprensión e á produción de textos, así como aplicar o seu coñecemento no uso da lingua.	LGB4.1.1. Sinala a denominación dos textos traballados e recoñece nestes enunciados, palabras e sílabas.	CCL CAA	
			LGB4.1.2. Identifica o tempo verbal (presente, pasado e futuro) en formas verbais dadas.	CCL CAA	
			LGB4.1.3. Diferencia as sílabas que conforman cada palabra, diferenciando a sílaba tónica das átonas.	CCL CAA	
			LGB4.1.4. Identifica nun texto substantivos, adxectivos determinantes e cuantificadores.	CCL CAA	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
			LGB4.1.5. Sinala o xénero e número de palabras dadas e cámbiao.	CCL CAA	
b e	B4.2. Aplicación xeral das normas ortográficas, apreciando o seu valor social.	B4.2. Aplicar, de forma xeral, as normas ortográficas xerais e as de acentuación en particular, apreciando o seu valor social e a necesidade de cingirse a elas.	LGB4.2.1. Aplica xeralmente as normas de acentuación.	CCL CSC CCEC	
			LGB4.2.2. Coñece e utiliza as normas ortográficas básicas, aplicándoas nas súas producións escritas.	CCL CSC CCEC	
			LGB4.2.3. Valora a importancia do dominio da ortografía para asegurar unha correcta comunicación escrita entre as persoas falantes dunha mesma lingua e para garantir unha adecuada interpretación dos textos escritos.	CCL CSC CCEC	
e	B4.3. Comparación e transformación de enunciados, mediante inserción, supresión, cambio de orde, segmentación e recomposición, para xulgar sobre a gramaticalidade dos resultados e facilitar o desenvolvemento dos	B4.3. Utilizar correctamente as regras de puntuación, así como construír correctamente as oracións desde o punto de vista sintáctico, nas producións orais e escritas.	LGB4.3.1. Emprega con correccións os signos de puntuación.	CCL	
			LGB4.3.2. Usa unha sintaxe elemental adecuada nas súas producións.	CCL	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
	<p>conceptos lingüísticos e da metalinguaxe.</p> <p>B4.4. Comparación de estruturas sintácticas elementais para observar a súa equivalencia semántica ou posibles alteracións do significado.</p> <p>B4.5. Inserción e coordinación de oracións como instrumento na mellora da composición escrita.</p>		LGB4.3.3. Respecta, de xeito xeral, as normas morfosintácticas de colocación do pronome átono.	CCL CSC CCEC	
e	B4.6. Exploración das posibilidades do uso de diversos enlaces entre oracións (adición, causa, oposición, contradición...), en relación coa composición de textos.	B4.4. Recoñecer e empregar os conectores básicos.	LGB4.4.1. Usa diversos conectores básicos entre oracións: adición, causa, oposición, contradición...	CCL CAA	
e	B4.7. Identificación intuitiva do verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, así como dalgúns papeis semánticos do suxeito.	B4.5. Identificar intuitivamente o suxeito e o predicado, así como o papel semántico do suxeito, para mellorar a comprensión e a produción de textos.	LGB4.5.1. Identifica intuitivamente, en oracións sinxelas, o papel semántico do suxeito.	CCL CAA	
			LGB4.5.2. Sinala intuitivamente o verbo e os seus complementos, especialmente o suxeito, en oracións.	CCL CAA	
b e i	B4.8. Uso do dicionario, en papel ou dixital, con certa autonomía.	B4.6. Usar o dicionario en papel ou dixital, con certa autonomía.	LGB4.6.1. Usa, con certa autonomía, o dicionario en papel ou dixital.	CCL CAA CD	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA		CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave
o	B4.9. Identificación de palabras compostas e derivadas, de sinónimos de antónimos e palabras polisémicas de uso habitual, en relación coa comprensión e coa produción de textos.	B4.7. Identificar palabras compostas e derivadas, así como sinónimos, antónimos e palabras polisémicas de uso habitual, para comprender e producir textos.	LGB4.7.1. Recoñece palabras derivadas e compostas, identificando e formando familias de palabras.	CCL CAA
			LGB4.7.2. Recoñece e usa sinónimos, antónimos, palabras polisémicas de uso habitual.	CCL CAA
a d e h m o	B4.10. Valoración da lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	B4.8. Valorar a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	LGB4.8.1. Identifica e valora a lingua galega dentro da realidade plurilingüe e pluricultural de España e de Europa.	CCL CSC CCEC
a d e m o	B4.11. Comparación entre aspectos das linguas que coñece e/ou está a aprender para mellorar os procesos comunicativos e recoñecer as interferencias.	B4.9. Establecer relacións elementais entre as diversas linguas que utiliza ou está a aprender o alumnado. para reflexionar sobre como mellorar os seus procesos comunicativos na lingua galega.	LGB4.9.1. Recoñece, de forma xeral, e evita as interferencias entre as linguas que está a aprender.	CCL CCEC
			LGB4.9.2. Identifica diferenzas, regularidades e semellanzas elementais sintácticas, ortográficas, morfolóxicas e léxicas entre todas as linguas que coñece e/ou está a aprender, como punto de apoio para a súa aprendizaxe.	CCL CCEC CSC
BLOQUE 5. EDUCACIÓN LITERARIA				

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
b d e o	<p>B5.1. escoita, memorización e reprodución de textos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos), así como da literatura galega en xeral.</p> <p>B5.2. Valoración e aprecio do texto literario galego (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.</p>	<p>B5.1. escoitar, memorizar, reproducir e valorar textos procedentes da literatura popular galega, así como da literatura galega en xeral.</p>	<p>LGB5.1.1. escoita, memoriza e reproduce textos procedentes da literatura popular oral galega (adiviñas, lendas, contos, poemas, cancións, ditos) e da literatura galega en xeral.</p>	<p>CCL CAA CCEC</p>	
			<p>LGB5.1.2. Valora os textos da literatura galega (oral ou non) como fonte de coñecemento da nosa cultura e como recurso de gozo persoal.</p>	<p>CCL CCEC</p>	
b d e i	<p>B5.3. Lectura persoal, silenciosa e en voz alta de obras en galego adecuadas á idade e aos intereses.</p> <p>B5.4. Lectura guiada e expresiva de textos narrativos da literatura infantil, adaptacións breves de obras literarias clásicas e literatura actual en diversos soportes.</p>	<p>B5.2. Ler textos e obras en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, en diferentes soportes.</p>	<p>LGB5.2.1. Le en silencio obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual, en diferentes soportes.</p>	<p>CCL CCEC CD</p>	
			<p>LGB5.2.2. Le en voz alta obras e textos en galego da literatura infantil, adaptacións breves de obras clásicas e literatura actual e en diferentes soportes.</p>	<p>CCL CCEC CD</p>	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
b d e o	B5.5. Lectura guiada de poemas, de relatos e de obras teatrais sinxelas recoñecendo as características dalgúns modelos.	B5.3. Identificar o xénero literario ao que pertence uns textos dados.	LGB5.3.1. Identifica o xénero literario ao que pertencen uns textos dados: narrativa, poesía e teatro.	CCL CCEC	
b e	B5.6. Recreación e composición de poemas e relatos para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas, recoñecendo as características dalgúns modelos.	B5.4. Recrear e compoñer poemas e relatos a partir de modelos sinxelos.	LGB5.4.1. Recrea e compón poemas e relatos, a partir de modelos sinxelos, para comunicar sentimentos, emocións, preocupacións, desexos, estados de ánimo ou lembranzas.	CCL CCEC CSC	
b d e	B5.7. Dramatización e lectura dramatizada de situacións de textos literarios adaptados á súa idade.	B5.5. Participar activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios adaptados á súa idade.	LGB5.5.1. Participa activamente en dramatizacións de situacións e de textos literarios adaptados á súa idade.	CCL	
a d e o	B5.8. Valoración da literatura en calquera lingua (maioritaria, minoritaria ou minorizada), como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal.	B5.6. Valorar a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal.	LGB5.6.1. Valora a literatura en calquera lingua, como vehículo de comunicación, fonte de coñecemento doutros mundos, tempos e culturas, e como recurso de gozo persoal.	CCL CSC CCEC	

ÁREA	LINGUA GALEGA E LITERATURA			CURSO	CUARTO
Obxectivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competencias clave	
a d e o	<p>B5.9. Interese por coñecer os modelos narrativos e poéticos que se utilizan noutras culturas.</p> <p>B5.10. Comparación de imaxes, símbolos e mitos facilmente interpretables que noutras culturas serven para entender o mundo e axudan a coñecer outras maneiras de relacións sociais.</p>	<p>B5.7. Aposar interese, respecto e tolerancia ante as diferenzas persoais, sociais e culturais.</p>	<p>LGB5.7.1. Aposar curiosidade por coñecer outros costumes e formas de relación social, respectando e valorando a diversidade cultural.</p>	<p>CCL CCEC</p>	